

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Π.Μ.Σ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ : ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΕ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΑ ΑΓΑΘΑ
Διπλωματική Εργασία

ΜΠΟΥΡΛΙΔΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ
A.M hp215217

ΑΘΗΝΑ, 2016

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Π.Μ.Σ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ : ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Κωσταρέλλη Βασιλική (Επιβλέπουσα)
Επίκουρη Καθηγήτρια, Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας

Αμπελιώτης Κωνσταντίνος
Αναπληρωτής Καθηγητής, Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας

Μαλινδρέτος Γεώργιος
Αναπληρωτής Καθηγητής, Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας

Η Καλλιόπη Μπουρλίδη δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- 1)** Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.
- 2)** Αποδέχομαι ότι η ΒΚΠ μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη της, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

**Ν' αγαπάς την ευθύνη
να λες εγώ, εγώ μονάχος μου
θα σώσω τον κόσμο.
Αν χαθεί, εγώ θα φταίω
~ Νίκος Καζατζάκης**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Διπλώματος "Βιώσιμη Ανάπτυξη" του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Ο στόχος της διπλωματικής εργασίας ήταν η κατανόηση των Πράσινων Προμηθειών, η εύρεση της υπάρχουσας νομοθετικής κατάστασης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και επίπεδο Ελλάδας, η παράθεση παραδειγμάτων όσον αφορά την χρήση των Πράσινων Προμηθειών σε επίπεδο διατροφικών συνθηκών καθώς και η έρευνα στο κατά πόσο υλοποιούνται οι συνθήκες των Πράσινων Προμηθειών σε διατροφικό επίπεδο, είτε αυτό αναφέρετε σε τρόφιμα είτε σε ποτά. Για αυτό το σκοπό επιλέχθηκε ένας τομέας ώστε η έρευνα που έλαβε χώρα να είναι συγκεκριμένη. Έτσι λοιπόν, εξετάστηκαν οι Πρασινές Προμήθειες σε διατροφικά αγαθά σε Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς. Η έρευνα έγινε κυρίως στην περιοχή της Αττικής καθώς και στην Χαλκίδα.

Οι έρευνες που έχουν διενεργηθεί σε παγκόσμιο επίπεδο επιβεβαιώνουν ότι ένα αρκετά ικανοποιητικό ποσοστό είναι ευαισθητοποιημένο στις πράσινες προμήθειες και πιο συγκεκριμένα σε ότι αφορά την διατροφή των ατόμων. Οι πράσινες προμήθειες σε διατροφικά αγαθά είναι ένα νέο διατροφικό και αγροτικό μοντέλο που θα βελτιώσει την υγεία και των καταναλωτών και των γεωργών και του πλανήτη, θα επανασυμφιλιώσει την ύπαιθρο και την πόλη με το φυσικό περιβάλλον, θα κάνει περισσότερους ανθρώπους παραγωγούς της τροφή τους είτε ζουν στην ύπαιθρο είτε μέσα σε πόλεις καθώς και θα αναδείξει νέους ρόλους για τους γεωργούς.

Η παρούσα διπλωματική εργασία σκοπό έχει να αναδείξει την έννοια των πράσινων προμηθειών, καθώς και την υφιστάμενη κατάσταση και τις προοπτικές που διαμορφώνονται σχετικά με τις δημόσιες πράσινες προμήθειες και συμβάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, ερευνά τις πράσινες προμήθειες σε επίπεδο διατροφής λαμβάνοντας δείγμα από διάφορους παιδικούς σταθμούς της Αττικής. Δεκατέσσερις δήμοι συμμετείχαν εθελοντικά στην έρευνα. Για την διεκπερέωση της έρευνας και μελέτης χρησιμοποιήθηκε ειδικό ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου.

Συμπερασματικά, η εικόνα που προέκυψε από τα αποτελέσματα που συλλέχθηκαν καθώς και από την έρευνα που διεξήχθη είναι πως δεν έχει δοθεί έμφαση στην εξοικείωση των νέων με την υγιεινή και ποιοτική διατροφή ήδη από την παιδική ηλικία, όχι μόνο με μαθήματα και προγράμματα υγείας αλλά και με την εισαγωγή στο χώρο του σχολείου της μαγειρικής με δημιουργικό και κατάλληλο για παιδιά τρόπο. Συνεπώς, υπάρχει έντονα η ανάγκη να αναπτυχθούν διάφορες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα συμβάλλουν στην βελτίωση της εικόνας των πράσινων προμηθειών σε διατροφικά αγαθά.

ABSTRACT

This dissertation was produced as part of the Postgraduate Diploma " sustainability " of Harokopio University. The aim of this thesis was the understanding of Green Procurement, finding the existing legal situation at European level and Greece level, the juxtaposition of examples regarding the use of Green Procurement in terms of nutritional conditions and research on whether implementing the conditions of green Procurement with nutritional level, whether this mention in food or beverages. For this purpose an area was selected as the research took place to be specific. So the Green Procurement examined in food products in municipal day nurseries. The survey was conducted mainly in the Attica region and in Halkida.

The surveys have been conducted worldwide confirm that a quite satisfactory level is sensitized to green procurement and more specifically in terms of feeding people. The green procurement in food products is a new food and agricultural model that will improve the health of consumers and farmers and the planet will reconciliation countryside and the city with the natural environment, will make more people producers of their food or living in the countryside or in towns and will bring new roles for farmers.

This thesis aims to highlight the concept of green procurement and the existing situation and outlook formed on public green procurement and procurement in the European Union and in Greece. namely Pius, investigating green procurement to maintenance level by taking a sample from various kindergartens of Attica. Fourteen municipalities participated voluntarily in the survey. For diekpereosi of used special closed-ended questionnaire survey and study.

In conclusion, the picture that emerged from the results collected and the survey was conducted is that it has not given emphasis to familiarize young people with healthy and quality diet already from childhood, not only with classes and health programs and to introducing on-site cooking school with creative and child friendly way. Consequently, there is strongly the need to develop different strategies and paremvaseiss that will help raise the profile of green procurement in food products.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή μου κ. Κωσταρέλλη Βασιλική κυρίως για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε και την υπομονή που έκανε κατά την υλοποίηση της διπλωματικής εργασίας. Όπως επίσης και για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγηση της, για την επιλύση διάφορων θεμάτων.

Επιπλέον , θα ήθελα να απευθύνω τις ευχαριστίες μου στους γονείς μου, οι οποίοι με στήριξαν στις σπουδές μου με διάφορους τρόπους, φροντίζοντας για την καλύτερη δυνατή μόρφωση μου.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω όλους εκείνους τους ανθρώπους που ήταν δίπλα μου στα χρόνια των σπουδών μου, που με στήριξαν, με πίστευαν και με βοηθούσαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	Σελ.5
Abstract.....	Σελ.6
Ευχαριστίες.....	Σελ.7
Περιεχόμενα.....	Σελ.8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°

1.1 Παρουσίαση θέματος.....	Σελ.11
-----------------------------	--------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°

2.1 Ορισμός των Προμηθειών.....	Σελ.15
2.2 Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών.....	Σελ.17
2.3 Εθνικό Νομοθετικό Καθεστώς Δημοσίων Συμβάσεων.....	Σελ.18
2.4 Το Νομοθετικό Καθεστώς των οδηγιών 2014/25/EC και 2014/24/EC στην Ελληνική Νομοθεσία.....	Σελ.21
2.5 Η Περιβαλλοντική Διάσταση στις Διαδικασίες Σύναψης μιας Δημόσιας Σύμβασης.....	Σελ.22
2.6 Συμμετέχοντες σε Διαγωνισμούς Δημοσίων Συμβάσεων.....	Σελ.24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°

3.1 Πράσινες Προμήθειες σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση.....	Σελ.26
3.2 Πράσινες Προμήθειες.....	Σελ.27
3.3 Δράσεις για τις Πράσινες Προμήθειες.....	Σελ.29
3.4 Πλεονεκτήματα και Οφέλη των Πράσινων Προμηθειών.....	Σελ.30
3.5 Οδηγίες 2014/24/EC και 2014/25/EC.....	Σελ.31
3.6 Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου.....	Σελ.39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°

4.1 Πράσινες Προμήθειες σε Διατροφικά Αγαθά.....	Σελ.41
4.2 Τρόφιμα και Υπηρεσίες Τροφοδοσίας.....	Σελ.44
4.3 Βασικά Κριτήρια Procura+ – Τρόφιμα και Υπηρεσίες Τροφοδοσίας.....	Σελ.50
4.4 Παραδείγματα Πράσινων Προμηθειών σε άλλες χώρες.....	Σελ.52
4.5 Η σημασία της Βιώσιμης Αγοράς Τροφίμων.....	Σελ.55
4.6 Ενέργειες για το Πρασίνισμα των Προμηθειών.....	Σελ.58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°

5.1 Σκοπός της Έρευνας.....	Σελ.60
5.2 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	Σελ.60
5.3 Ερευνητικό Περιεχόμενο – Διεξαγωγή της Έρευνας.....	Σελ.61
5.4 Στατιστική Ανάλυση.....	Σελ.62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°

6.1 Αποτελέσματα Ερωτηματολογίων.....	Σελ.64
6.2 Αποτελέσματα Συνεντεύξεων.....	Σελ.74

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°

Συζήτηση.....	Σελ.78
---------------	--------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8°

8.1 Συμπεράσματα Μελέτης.....	Σελ.81
8.2 Περιορισμοί και Συστάσεις για Μελλοντική Έρευνα.....	Σελ.82

Βιβλιογραφία.....	Σελ.83
Παράρτημα Ι.....	Σελ.87
Παράρτημα ΙΙ.....	Σελ.88
Παράρτημα ΙΙΙ.....	Σελ.91
Παράρτημα ΙV.....	Σελ.98

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°

1.1 Παρουσίαση του θέματος

Οι κοινότητες σε ολόκληρο τον κόσμο αντιμετωπίζουν τις δραματικές συνέπειες της αλλαγής του κλίματος, της υπερβολικής χρήσης των φυσικών πόρων, της μείωσης της βιοποικιλότητας και της αυξανόμενης φτώχειας. Αυτά τα προβλήματα δε μπορούν να αντιμετωπιστούν χωρίς να γίνει αλλαγή κατεύθυνσης σε πιο βιώσιμες πρακτικές παραγωγής και κατανάλωσης.

Όσον αφορά το περιβάλλον στις μέρες μας παρατηρείται πως αντιμετωπίζει διαφόρων ειδών προβλήματα, όπως: μείωση των αποθεμάτων των φυσικών πόρων από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, υψηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου καθώς και απώλεια της βιοποικιλότητας. Προτεραιότητα πολλών κρατών λοιπόν καθώς και διαφόρων οργανώσεων είναι η προώθηση των «πράσινων» προϊόντων, κάτι που αυξάνει όλο και περισσότερο το ενδιαφέρον παγκόσμιων οργανισμών για πιο οικολογικές δημόσιες προμήθειες.

Υπεύθυνος για το 10-20% των δαπανών, ο δημόσιος τομέας έχει σημαντική αγοραστική ισχύ για να οδηγήσει την αγορά προς την παροχή πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών. Ωστόσο, αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν όσοι δρουν στο δημόσιο τομέα δουλέψουν μαζί για να στείλουν ένα ενιαίο και ξεκάθαρο μήνυμα στην αγορά.

Οι πράσινες συμβάσεις μπορούν να έχουν σημαντικά οφέλη και να κάνουν τη διαφορά, σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Σήμερα ωστόσο, οι δημόσιες αρχές, αισθάνονται πως παρεμποδίζεται η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών και κοινωνικών παραμέτρων στις συμβάσεις, εξαιτίας της έλλειψης υποστήριξης και κατά δεύτερο λόγο εξαιτίας της έλλειψης δοκιμασμένων εργαλείων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι €1,5 τρισεκατομμύρια δαπανώνται ετησίως από τις δημόσιες αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), το οποίο αντιπροσωπεύει περίπου το 16% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος ¹. Έτσι λοιπόν οι δημόσιες αρχές είναι ικανές να επιτύχουν άμεσες και ουσιώδεις περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές βελτιώσεις, αλλά και να ασκήσουν επιρροή στην αλλαγή κατεύθυνσης ολόκληρης της αγοράς προς την παροχή περισσότερο βιώσιμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Οι «πράσινες» προμήθειες² επιφέρουν σημαντικές περιβαλλοντικές οφειλές στα κράτη τα οποία τις υποστηρίζουν, και έτσι γίνεται μεγάλη προσπάθεια από αυτά να εντάξουν όσο περισσότερους

1 https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/sites/ieep/projects/files/projects/documents/deep_manual_procura_el.pdf

2 http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm

δημόσιους οργανισμούς τους μπορούν, σε ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης.³

Για την Ευρωπαϊκή Ένωση ο μηχανισμός μέσω του οποίου αναγνωρίζονται οι οργανισμοί αυτοί που βελτιώνουν τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις είναι: το Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου ή αλλιώς EMAS⁴. Το EMAS βασίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με την εκούσια συμμετοχή οργανισμών στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου.

Στόχος της διπλωματικής αυτής εργασίας είναι να προωθηθούν οι πράσινες προμήθειες στα διατροφικά αγαθά σε βρεφονηπιακούς σταθμούς ώστε να προωθηθεί η Μεσογειακή διατροφή. Επιπλέον θα μελετηθεί η νομοθεσία που ισχύει στις πράσινες δημόσιες προμήθειες καθώς και η υφιστάμενη κατάσταση σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση. Γιατί να προωθηθούν οι πράσινες προμήθειες σε βρεφονηπιακούς σταθμούς; Διότι η εμπλοκή των παιδιών στη διαδικασία αλλαγής των διατροφικών συνηθειών και του περιορισμού της σπατάλης υπό το πρίσμα μιας κερδοφόρας αλλαγής στη διατροφή σε οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς όρους είναι ένα μεγάλο στοίχημα που αφορά και την Ελλάδα, η οποία κατέχει τη χειρότερη θέση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ⁵ αναφορικά με τα επίπεδα παχυσαρκίας παιδιών ηλικίας 5-17 ετών.

Η υπερκατανάλωση φυσικών πόρων, ενέργειας και νερού, η αποψίλωση των δασών, η υποβάθμιση των εδαφών, η ρύπανση των υδάτων και της ατμόσφαιρας, η επιδείνωση της κλιματικής αλλαγής, είναι όλα θέματα που σχετίζονται άμεσα με τη διατροφή μας. Ολοένα κι αυξάνονται τα στοιχεία που συνηγορούν σχετικά με τη διατροφή πως ό,τι είναι καλό για την υγεία είναι καλό και για το περιβάλλον.

Το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Live Well for Life⁶ κατέληξε μετά από έρευνα τριών χρόνων σε οκτώ πολιτικές συστάσεις για την αλλαγή του διατροφικού μοντέλου και την υιοθέτηση μιας υγιεινής και βιώσιμης περιβαλλοντικά διατροφής. Η πρώτη σύσταση αφορά την υιοθέτηση μέτρων που έχουν πολύ υψηλό αντίκτυπο, είναι πολιτικά αποδεκτά από όλους τους εμπλεκόμενους και κοστίζουν πολύ λίγο σε σχέση με τα οφέλη που φέρνουν. Στις βασικές πολιτικές αυτού του μοντέλου περιλαμβάνεται η εκπαίδευση των παιδιών ώστε να αλλάξουν οι συνήθειές τους και μαζί οι συνήθειες των γονιών τους. Το ίδιο σημαντική κρίνεται και η θέσπιση κριτηρίων βιωσιμότητας στις δημόσιες προμήθειες που αφορούν τρόφιμα (πχ. προμήθειες σε βρεφονηπιακούς σταθμούς και λέσχες σχολείων και πανεπιστημίων).

3 <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2008/EL/1-2008-400-EL-F1-1.Pdf>

4 **EMAS** : <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=520>

5 **ΟΑΣΑ** : Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης : Είναι διεθνής οργανισμός των αναπτυγμένων χωρών που υποστηρίζουν τις αρχές της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς.

6 **Live Well For Life** : <http://livewellforlife.eu/>

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Η προσπάθεια αλλαγής συμπεριφοράς σε θέματα διατροφής, με την υιοθέτηση ενός πιο υγιεινού και φιλικού προς το περιβάλλον διατροφολογίου και με την μείωση της σπατάλης, αφορά το σύνολο της χώρας, που έχει ενσωματώσει τα ίδια διατροφικά πρότυπα.

Με όλα τα παραπάνω επιδιώκεται μια νέα προσέγγιση στον τρόπο ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε θέματα διατροφής, όπου το σχολείο και κατ' επέκταση τα παιδιά και οι εκπαιδευτικοί αποτελούν τη βάση της αλλαγής των διατροφικών προτύπων και του περιορισμού της σπατάλης φαγητού, προς όφελος ενός μοντέλου πιο φιλικού για το περιβάλλον και την υγεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°**2.1 Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ**

Με βάση τον οδηγό κρατικών προμηθειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή⁷ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, κρατικές προμήθειες είναι «οι αγορές που πραγματοποιούν οι διάφοροι φορείς και υπηρεσίες του Δημοσίου (Υπουργεία, Νοσοκομεία, ΕΛΑΣ, ΓΕΣ, Πυροσβεστικό σώμα κτλ), οι τοπικές αυτοδιοικήσεις (Περιφέρειες, Νομαρχίες, Δήμοι, Κοινότητες) και οι ΔΕΚΟ (ΕΥΔΑΠ, ΟΣΕ, ΟΑΣΑ) σύμφωνα με συγκεκριμένες διαδικασίες. Οι αγορές αυτές αφορούν σε αγαθά, έργα και υπηρεσίες που θεωρούνται απαραίτητα για τη λειτουργία των προαναφερθέντων φορέων». Ως λειτουργία των “κρατικών προμηθειών” ορίζεται η συστηματική διαδικασία απόφασης για τον προσδιορισμό και επιλογή της ποιότητας, της ποσότητας, της τιμής, του χρόνου και της πηγής αγοράς για ένα αντικείμενο-υλικό- προϊόν-εμπόρευμα ή υπηρεσία που έχει αποφασιστεί η απόκτησή του και η εφαρμογή κανόνων διασφάλισης ότι το παραλαμβανόμενο είδος ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτούμενες προδιαγραφές.

Οι Δημόσιοι φορείς πραγματοποιούν αρχικά μια έρευνα αγοράς πριν καταλήξουν στο προϊόν της επιλογής τους. Σε αντίθεση όμως με τους ιδιώτες, το Δημόσιο δεν πηγαίνει από έμπορο σε έμπορο για να βρει τη συμφέρουσα προσφορά, αλλά καλεί τους προμηθευτές, με τη μορφή διαγωνισμού, να του υποβάλουν τις προσφορές τους. Γενικά, οι κρατικές προμήθειες ολοκληρώνονται με τη βοήθεια γραπτών συμβάσεων, των "συμβάσεων των προμηθειών του δημοσίου" ή απλά "συμβάσεων του δημοσίου", όπως αποκαλούνται. Οι τελευταίες καθορίζουν το περιεχόμενο και τους όρους μιας συμφωνίας μεταξύ ενός φορέα (που είναι η αναθέτουσα αρχή της σύμβασης) και ιδιωτών/επιχειρήσεων (των προμηθευτών).⁸

Οι βασικές αρχές που διέπουν τις κρατικές προμήθειες⁹ είναι τρεις και φαίνονται αναλυτικά παρακάτω :

- ♦ **Η αρχή της δημοσιότητας :** Κατά την αρχή αυτή, οι αγορές του Δημοσίου πρέπει να γίνονται γνωστές στους ενδιαφερόμενους μέσω του εθνικού τύπου και της Εφημερίδας των

7 Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή : http://gge.gov.gr/?page_id=2484

8 ΠΗΓΗ : <http://gge.gov.gr/wp-content/uploads/2012/02/odhgkos-kratikonpromithion.pdf>

9 Lacroix, R.-N. (2010). ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ- Ανάπτυξη Μεθοδολογίας, Στρατηγικών & Πολιτικής. ΑΘΗΝΑ: ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, σελ. 98

Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η αρχή της δημοσιότητας δεν ισχύει για κάποιες κατηγορίες προμηθειών εξαιρετικά χαμηλής αξίας, που ορίζονται ρητά από τον Νόμο.

- ◆ **Η αρχή της διαφάνειας των διαδικασιών :** Η όλη διαδικασία της διακήρυξης, επιλογής του προμηθευτή και ανάθεσης μιας σύμβασης του Δημοσίου πρέπει να βασίζεται σε κανόνες, που είναι γνωστοί εκ των προτέρων και ισχύουν συνολικά καθ' όλη τη διάρκεια του διαγωνισμού. Επίσης οφείλουν να είναι κατανοητοί και να διακρίνονται για την σαφήνειά τους. Απαγορεύεται ρητά η αλλαγή των όρων του διαγωνισμού μετά την προκήρυξή του. Οι όροι του διαγωνισμού μπορούν να αλλάζουν μόνο κατόπιν της αποδοχής ενστάσεων/προσφυγών των διαγωνιζομένων. Γενικά, η αρχή της διαφάνειας παραβιάζεται όταν, κατά τη διάρκεια ενός διαγωνισμού κάποιος ενδιαφερόμενος που δεν συμμετέχει, προβεί στην ακόλουθη διαπίστωση: "με τους νέους όρους που θέτει ο φορέας θα μπορούσα κι εγώ να λάβω μέρος στο διαγωνισμό" .
- ◆ **Η αρχή της ίσης μεταχείρισης :** Οι όροι του διαγωνισμού δεν είναι δυνατό να αποκλείουν επιχειρήσεις άλλης χώρας ή κάποια κατηγορία επιχειρήσεων της ίδιας χώρας εισάγοντας πολιτική διακρίσεων.

Οι κρατικές προμήθειες στην Ελλάδα, όπως και σε πολλές χώρες (Γαλλία, Αγγλία, Βέλγιο) διενεργούνται από ένα κεντρικό όργανο (π.χ. τη Γενική Γραμματεία του Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή). Αυτό συμβάλλει στη εκλογίκευση των κρατικών προμηθειών, καθώς επιτρέπει τη συνολική τους εποπτεία, εξοικονομώντας παράλληλα χρηματικούς πόρους, καθώς οι προμήθειες διενεργούνται σε μεγάλες ποσότητες από μια αρχή και με ενιαίους κανόνες διεξαγωγής.

Υπεύθυνος φορέας για τις κρατικές προμήθειες των υλικών για την Κεντρική Διοίκηση στην Ελλάδα είναι το Υπουργείο Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού και ειδικότερα η Γενική Διεύθυνση Κρατικών Προμηθειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή. Η Γενική αυτή Διεύθυνση διαθέτει όλον τον απαραίτητο μηχανισμό για τη διενέργεια των κρατικών προμηθειών. Ωστόσο, δεν είναι υπεύθυνη για το σύνολο της διαδικασίας. Στην πραγματοποίηση των δημόσιων προμηθειών διακρίνουμε τρεις φάσεις:

- τη φάση της εκδήλωσης των αναγκών και του σχεδιασμού των προμηθειών, σε ετήσια βάση.
- τη φάση της διακήρυξης του διαγωνισμού, της εξεύρεσης της συμφερότερης προσφοράς και της σύναψης της σύμβασης και τέλος.

- τη φάση της εκτέλεσης της σύμβασης.

Όμως υπάρχουν και κάποιοι άλλοι φορείς οι οποίοι πραγματοποιούν τις προμήθειες μόνοι τους και διαθέτουν ειδικό Κανονισμό Προμηθειών π.χ η ΔΕΗ, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ).¹⁰

2.2 ΕΝΙΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ (Ε.Π.Π)¹¹

Είναι το πρόγραμμα στο οποίο οφείλουν να εντάξουν, κατόπιν αιτήματός τους, τις προμήθειές τους οι Φορείς του Δημοσίου που υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 2286/95. Ο σχεδιασμός, η κατάρτιση και η έγκριση του Ε.Π.Π. ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Προγραμματισμού και Στοιχείων της Δ/σης Πολιτικής Προμηθειών της Γ.Δ.Κ.Π.

Η ένταξη των προμηθειών στο Ε.Π.Π. γίνεται με απόφαση που συντάσσεται και εκδίδεται από την ανωτέρω Υπηρεσία, μετά από σχετική εισήγησή της στην Ε.Π.Π.Π. και γνωμοδότηση της Επιτροπής. Από την ένταξη στο Ε.Π.Π. εξαιρούνται Φορείς και Προμήθειες (είτε λόγω του είδους της προμήθειας, είτε λόγω του ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης αυτής.

Με την τελευταία απόφαση Π1/3306/10 το ύψος της δαπάνης καθορίζεται σε 60.000 € άνευ Φ.Π.Α. σε ετήσια βάση, κατά κωδικό αριθμό είδους CPV 2008). Οι ανωτέρω εξαιρέσεις από την ένταξη στο Ε.Π.Π. καθορίζονται από το Ν. 2286/95, καθώς και από αποφάσεις που εκδίδει το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών (Ε.Π.Π) αναφέρεται ο Φορέας που αφορά η προμήθεια του είδους, το είδος, η ποσότητα αυτού, η μονάδα μέτρησης, η προϋπολογισθείσα δαπάνη άνευ Φ.Π.Α., ο φορέας διενέργειας του διαγωνισμού για την προμήθεια του είδους, η διαδικασία ανάθεσης της προμήθειας και το κριτήριο κατακύρωσης των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού.

ΠΩΣ ΕΓΚΡΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Το Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών εγκρίνεται με την Κοινή Υπουργική Απόφαση (Κ.Υ.Α.) των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας που συντάσσει και εκδίδει κάθε έτος το Τμήμα Προγραμματισμού και Στοιχείων της Δ/σης Πολιτικής Προμηθειών της Γ.Δ.Κ.Π, μετά από γνωμοδότηση της Ε.Π.Π.Π κοινώς την απόφαση έγκρισης. Με την απόφαση

¹⁰ ΠΗΓΗ : <http://gge.gov.gr/wp-content/uploads/2012/02/odhgos-kratikonpromithion.pdf>

¹¹ Ε.Π.Π : http://gge.gov.gr/?page_id=3583

αυτή εγκρίνεται το Ε.Π.Π. κάθε έτους (έγκριση της ένταξης ειδών στο Ε.Π.Π.) , και νομιμοποιούνται οι ενδιαφερόμενοι Φορείς να διενεργούν τους διαγωνισμούς για την προμήθεια των ειδών που αφορούν στο συγκεκριμένο έτος.

2.3 ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ¹²

Το ελληνικό σύστημα των δημοσίων συμβάσεων όπως η εκτεταμένη διάσπαση και πολυπλοκότητα του νομοθετικού-κανονιστικού θεσμικού πλαισίου, η μη αξιοποίηση σύγχρονων πρακτικών, όπως οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, οι συμφωνίες πλαίσιο κι οι τεχνικές συγκεντρωτικές αγορών, οι επικαλυπτόμενες αρμοδιότητες και οι λειτουργίες μεταξύ των δημόσιων φορέων, και οι χρονοβόρες διαδικασίες παροχής έννομης προστασίας, κατέστησαν επιτακτική την ανάγκη της μεταρρύθμισης του εθνικού νομοθετικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων με στόχο την ενοποίηση, την απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό του, ώστε να δημιουργηθεί ένα συνεκτικό, ομοιόμορφο και χρηστικό κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο, το οποίο θα συμβάλλει στην βελτιστοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου.

Η μεταρρύθμιση αυτή επήλθε με το νόμο 4281/2014, ο οποίος ψηφίστηκε στις 8-8-2014 (έναρξη ισχύος: 1/1/2016). Στα βασικά χαρακτηριστικά του ν.4281/2014 εντάσσεται, μεταξύ άλλων, η καταπολέμηση των φαινομένων διαφθοράς. Εισάγονται εγγυήσεις διαφάνειας με τη θέσπιση υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, προκειμένου να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων (άρθρο 45). Επιπλέον ο ανάδοχος δεσμεύεται από τη ρήτρα ακεραιότητας, η οποία προβλέπει ότι η σύμβαση καταγγέλλεται υποχρεωτικά και ο ανάδοχος, πριν ή κατά τη διαδικασία ανάθεσης, αλλά και κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης, υπέπεσε σε παράνομες συμπεριφορές (άρθρο 46).

Ειδικότερα στην παρ. 1 του άρθ.45 του ν.4281/2014, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιβάλλεται η υποχρέωση τήρησης κανόνων για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την άμεση θεραπεία περιστατικών σύγκρουσης συμφερόντων, που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένου

12 ΠΗΓΗ : Ν. 4281/2014 : http://gge.gov.gr/wp-content/uploads/2014/10/n4281_2014.pdf

του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, της επιλογής υποψηφίων και προσφερόντων και της ανάθεσης της σύμβασης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των οικονομικών φορέων.

Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον κάθε κατάσταση στην οποία οι κατηγορίες προσώπων που αναφέρονται ενδεικτικά στην παρ. 2 του άρθ.45, έχουν άμεσα ή έμμεσα, “ιδιωτικό συμφέρον” (παρ.3), ήτοι χρηματικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον στο αποτέλεσμα στη διαδικασία σύναψης της δημόσιας σύμβασης το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι πλήττει την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Για την τήρηση των υποχρεώσεων του άρθ. 45 προβλέπεται η εκ μέρους των μελών του προσωπικού της παρ.2 του στοιχείο α) του εν λόγω άρθρου, υποχρεωτική γνωστοποίηση προς την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα, τυχόν περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων, και η εκ μέρους των προσφερόντων, υποβολή σχετικής δήλωσης (παρ.4). Οι υποχρεώσεις και οι απαγορεύσεις που τίθενται για τους οικονομικούς φορείς με το παρόν άρθρο ισχύουν σε περίπτωση κοινοπραξίας για όλα τα μέλη αυτής και εάν ο οικονομικός φορέας χρησιμοποιεί υπεργολάβους και για αυτούς (παρ.7). Ομοίως προβλέπονται οι ενέργειες στις οποίες οφείλει να προβεί η αναθέτουσα αρχή / ο αναθέτων φορέας, σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων (παρ.5-6), με τον αποκλεισμό του υποψηφίου ή προσφέροντος να υφίσταται μεν ως δυνατότητα, πλην όμως ως *ultima ratio*. Το σύνολο των μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων τεκμηριώνονται σε χωριστή έκθεση η οποία περιλαμβάνεται στο φάκελο της σύμβασης (παρ.8).δίδεται ο ορισμός της έννοιας της σύγκρουσης συμφερόντων, η οποία καλύπτει τουλάχιστον κάθε κατάσταση στην οποία οι κατηγορίες προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 έχουν άμεσα ή έμμεσα, «ιδιωτικό συμφέρον», ήτοι οικονομικό ή προσωπικό συμφέρον στο αποτέλεσμα της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι πλήττει την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων τους. Στόχος είναι η αποφυγή τυχόν στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και η διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης όλων των οικονομικών φορέων μέσω της αποτελεσματικής πρόληψης, του εντοπισμού και της άμεσης θεραπείας συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, της επιλογής υποψηφίων και προσφερόντων και της ανάθεσης της σύμβασης.

Επιπλέον, οι διατάξεις σχετικά με τη σύγκρουση συμφερόντων (έννοια κατάστασης σύγκρουσης

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

συμφερόντων, πρόσωπα που διέπονται, συνέπειες – κυρώσεις), υφίστανται και σε νομοθετικά κείμενα που διέπουν τη συμπεριφορά υπαλλήλων, όπως ενδεικτικά στο άρθρο 36 του Κώδικα Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (Ν. 3528/2007- ΦΕΚ Α 26), στο άρθρο 2 του Ν. 4057/2012 (Α 54) “Πειθαρχικό Δίκαιο Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.”, με το οποίο καθιερώνεται [παρ. 1. (β) και (ιδ)] σχετικό πειθαρχικό παράπτωμα καθώς και στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999, ως ισχύει), άρθρο 7 παρ. 2 και 3 για τα όργανα και τα μέλη συλλογικών οργάνων της διοίκησης.

Στο άρθρο 46 του ν.4281. /2014 προβλέπεται στην παράγραφο 1 η αναγραφή στο κείμενο της σύμβασης, ειδικής ρήτρας ακεραιότητας, βάσει της οποίας ο ανάδοχος ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί του, δεσμεύονται ότι, σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης, δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά και ότι θα εξακολουθήσουν να μην ενεργούν κατ’ αυτόν τον τρόπο κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης αλλά και μετά τη λήξη αυτής. Μνεία περί της υποχρέωσης αυτής περιλαμβάνεται υποχρεωτικά στην προκήρυξη και τη διακήρυξη της σύμβασης. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι σε περίπτωση παράβασης των όρων της ρήτρας ακεραιότητας εκ μέρους του αναδόχου μέχρι τη λήξη της διάρκειας της σύμβασης, αυτός κηρύσσεται έκπτωτος. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι υποχρεώσεις και οι απαγορεύσεις της ρήτρας ακεραιότητας καταλαμβάνουν όλα τα μέλη αυτής, σε περίπτωση κοινοπραξίας.

Τέλος, προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων θεσπίστηκε το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ). Το Μητρώο φιλοξενείται στη δικτυακή πύλη του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων συμβάσεων και αρμόδια για τη διαχείρισή του είναι η Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης. Από την 1η Μαρτίου 2013 όλες οι πράξεις που αφορούν δημόσιους διαγωνισμούς, δημόσιες συμβάσεις και πληρωμές αξίας άνω των 1.000€ από οποιοδήποτε Υπουργείο ή δημόσιο οργανισμό πρέπει να καταχωρούνται μέσω του ΚΗΜΔΗΣ και να υποβάλλονται σε επεξεργασία μέσω του συστήματος αυτού. Η εν λόγω πρωτοβουλία θα αυξήσει τη λογοδοσία και τις ίσες ευκαιρίες για τους υποβάλλοντες προσφορά. Επίσης καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να μειωθεί ο αριθμός των αναθετουσών αρχών και να χρησιμοποιηθεί κεντρική αρχή προμηθειών στον τομέα των προμηθειών και της υγειονομικής περίθαλψης.

2.4 ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ 2014/25/ΕΚ και 2014/24/ΕΚ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η πολιτική στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και η αναθεώρηση των σχετικών οδηγιών εντάχθηκε σε συνολικό πρόγραμμα με σκοπό τον ριζικό εκσυγχρονισμό των δημοσίων συμβάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συμβάλλοντας στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Η μεταρρύθμιση της νομοθεσίας σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτέλεσε μία από τις δώδεκα δράσεις προτεραιότητας της πράξης για την ενιαία αγορά που δημοσιεύθηκε τον Απρίλιο του 2011. Στο πλαίσιο αυτό, υιοθετήθηκαν, τον Ιανουάριο του 2014, και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 28/3/2014.

- 2014/24/ΕΕ (L94), για τις δημόσιες συμβάσεις (στον κλασσικό τομέα) προς αντικατάσταση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και
- 2014/25/ΕΕ (L94), για τις συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΟΚΩ) προς αντικατάσταση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ

Οι οδηγίες τέθηκαν σε ισχύ στις 17 Απριλίου 2014. Τα κράτη μέλη έχουν 24 μήνες για την ενσωμάτωση των διατάξεων των νέων οδηγιών στο εθνικό δίκαιο, ενώ ειδικά για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα έχουν 30 μήνες επιπλέον.

Τούτο συνεπάγεται ότι η Ελλάδα υποχρεούται να εναρμονίσει τις ρυθμίσεις της εσωτερικής της έννομης τάξης με αυτές των νέων Οδηγιών της Ε.Ε. μέχρι την 18η Απριλίου 2016.¹³

Η μεταρρύθμιση των Οδηγιών (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ) για τις δημόσιες συμβάσεις περιλαμβάνουν πρότυπα για την καταπολέμηση της διαφθοράς και τη χρηστή διακυβέρνηση ως ένα σημαντικό τμήμα του συνολικού εκσυγχρονισμού. Οι ελάχιστες προδιαγραφές σχετικά με τη σύγκρουση συμφερόντων, τις οποίες προτείνουν οι νέες Οδηγίες είναι οι προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς, τα υποχρεωτικά και τα προαιρετικά κριτήρια αποκλεισμού, οι κανόνες αυτοκάθαρσης (self-cleaning), οι αυστηρότερες διατάξεις σχετικά με την τροποποίηση και τη λήξη των δημοσίων συμβάσεων, η συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με τις

¹³ Δημόσιες Συμβάσεις : http://www.opengov.gr/consultations/wp-content/uploads/downloads/2015/05/dhmosies-symvaseis_odhgia_diavoulefsi_20.05.pdf

υποθέσεις διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων, καθώς και η παρακολούθηση και οι υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων συμβάλλουν καθοριστικά στην ενίσχυση της διαφάνειας στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων.

2.5 Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΣΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΜΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ¹⁴

Οι ακριβείς περιβαλλοντικές προδιαγραφές θα πρέπει να οριστούν στις τεχνικές προδιαγραφές ή στα κριτήρια ανάθεσης, αλλά εισάγοντας την περιβαλλοντική διάσταση και στο αντικείμενο της σύμβασης, δηλώνεται σαφέστατα στους πιθανούς πλειοδότες η πρόθεση της αναθέτουσας αρχής να αγοράσουν πράσινα προϊόντα, υπηρεσίες ή έργα. Η μόνη απαίτηση στην περίπτωση αυτή είναι να διασφαλίζεται ότι ο ορισμός του αντικειμένου της σύμβασης δεν είναι μεροληπτικός, ώστε να μην αντιβαίνει στις αρχές της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Από τη στιγμή που οριστεί το αντικείμενο της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να ορίσει μετρήσιμες τεχνικές προδιαγραφές για το προϊόν / υπηρεσία. Οι απαιτήσεις αυτές είναι υποχρεωτικές, γεγονός που σημαίνει ότι αν μια προσφορά δε συμμορφώνεται με αυτές, αυτόματα αποκλείεται.

Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν να οριστούν με βάση:

- ◆ **Περιβαλλοντικά τεχνικά πρότυπα και οικολογικά κριτήρια :** Η συγκεκριμένη προσέγγιση είναι και η πιο συνήθης. Μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει αρκετά Ευρωπαϊκά ή εθνικά τεχνικά πρότυπα ή προδιαγραφές, όπως αυτές που αναπτύχθηκαν από το CEN (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης). Μπορεί επίσης κανείς να χρησιμοποιήσει τα περιβαλλοντικά κριτήρια που εφαρμόζονται στα οικολογικά σήματα ως τεχνικές προδιαγραφές κατά τη σύνταξη της προκήρυξης. Ωστόσο δε μπορεί να ζητηθεί συγκεκριμένο οικολογικό σήμα παρά μόνο συμμόρφωση με τα κριτήρια.
- ◆ **Προδιαγραφές απόδοσης :** Οι προδιαγραφές απόδοσης δεν περιγράφουν λεπτομερώς τις τεχνικές προδιαγραφές, αφήνοντας έτσι χώρο για επινοητικότητα της αγοράς. Ωστόσο, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να είναι προσεκτικές κατά τον καθορισμό των προδιαγραφών απόδοσης, δεδομένου ότι οι επιλογές ποικίλλουν σημαντικά.
- ◆ **Μέθοδοι παραγωγής :** Η αναθέτουσα αρχή κατά τη σύναψη μιας σύμβασης μπορεί να

¹⁴ ΠΗΓΗ : https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/sites/iee-projects/files/projects/documents/deep_manual_procura_el.pdf

θέσει κριτήρια που προσδιορίζουν το περιεχόμενο των προϊόντων που ενδιαφέρεται να προμηθευτεί, όπως επίσης και τη μέθοδο παραγωγής των προϊόντων.

- ♦ **Η χρήση εναλλακτικών προσφορών :** Όταν το κριτήριο ανάθεσης που χρησιμοποιείται είναι η οικονομικά πιο συμφέρουσα προσφορά, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητήσει από τους υποψηφίους να υποβάλουν εναλλακτικές προσφορές. Με τη χρήση των εναλλακτικών προσφορών, ο υπεύθυνος για τη σύναψη μιας σύμβασης μπορεί να συγκρίνει προϊόντα που πληρούν διαφορετικές ομάδες τεχνικών προδιαγραφών, χρησιμοποιώντας τα ίδια κριτήρια ανάθεσης.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Κατά την αξιολόγηση των προσφορών που έχουν κατατεθεί, εξετάζεται αν οι υποψήφιοι έχουν την ικανότητα να εκτελέσουν τη σύμβαση, στην περίπτωση που τους ανατεθεί. Αν δε πληρούν τα κριτήρια, η προσφορά τους αυτόματα αποκλείεται.

Τα κριτήρια επιλογής που η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει σε μία προκήρυξη είναι τρία: **κριτήρια αποκλεισμού, κριτήρια τεχνικής ικανότητας και οικονομικά κριτήρια.**

- **Κριτήρια αποκλεισμού :** Μία εταιρεία που είναι χρεοκοπημένη ή έχει κηρύξει πτώχευση, ή αν έχει κριθεί ένοχη για δωροδοκία ή κατάχρηση ή αν δεν έχει αποδώσει τους φόρους.
- **Κριτήρια τεχνικής ικανότητας :** Τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας επικεντρώνονται στην ικανότητα του υποψηφίου να εκτελέσει τη σύμβαση. Τα κριτήρια αυτά συνήθως απαιτούν απόδειξη της εμπειρίας του υποψηφίου αναδόχου, κατάλογο αντίστοιχων έργων που έχει πραγματοποιήσει, περιγραφή των διαθέσιμων τεχνικών εγκαταστάσεων.

Σε ό,τι αφορά στα κριτήρια περιβαλλοντικής τεχνικής ικανότητας, αυτά μπορούν να ενσωματωθούν μόνο εάν απαιτείται συγκεκριμένη περιβαλλοντική πείρα για την υλοποίηση της σύμβασης. Αυτό ισχύει μόνο για συγκεκριμένες συμβάσεις υπηρεσιών και έργων, οι οποίες θεωρείται πως έχουν σχετικά σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις κατά την παράδοση τους.

Είναι επίσης δυνατό να απαιτήσετε την ύπαρξη κάποιων Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ) – αλλά μόνο εάν αυτό είναι σχετικό με την εκτέλεση της σύμβασης. Από τη στιγμή που τα απαιτούμενα μέτρα διαχείρισης καλύπτονται από το ΣΠΔ εκείνου που κάνει την προσφορά (όπως EMAS ή ISO 14001), αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μία απλή μορφή απόδειξης.

2.6 ΣΥΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΣΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Οι υποψήφιοι προμηθευτές του δημοσίου μπορεί να ανήκουν στις εξής ακόλουθες κατηγορίες :

- φυσικά ή νομικά πρόσωπα
- συναιτερισμοί
- ενώσεις προμηθευτών
- κοινωπραξίες προμηθευτών

Ειδικές για τις ελληνικές ΑΕ, όταν αυτές συμμετέχουν σε διαγωνισμούς αξίας άνω των 3 εκατομμυρίων ευρώ προβλέπεται η υποχρέωση κατάθεσης με την προσφορά πίνακα ονομαστικοποίησης των μετόχων τους και σχετικής βεβαίωσης από την αρμόδια Νομαρχία ή την Γενική Γραμματεία Εμπορίου.¹⁵

15 ΠΗΓΗ : <http://gge.gov.gr/wp-content/uploads/2012/02/odhgos-kratikonpromithion.pdf>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ¹⁶

Οι αρχές που είναι υπεύθυνες για την πραγματοποίηση αγορών τόσο στην Ελλάδα όσο και στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν λάμβαναν υπόψη τους, μέχρι και την τελευταία δεκαετία σχεδόν, την περιβαλλοντική αξία των αγαθών, των υπηρεσιών ή των έργων. Ύστερα όμως από την αλλαγή σε παγκόσμιο οικονομικό και πολιτικό υπόβαθρο με την εμφάνιση της έννοιας της αειφόρου ανάπτυξης δημιουργήθηκε η ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη περιβαλλοντικοί παράγοντες σε όλα τα θέματα που απασχολούσαν τους Ευρωπαίους πολίτες, ήτοι πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά.. Από τότε που συμπεριλήφθηκε στη Συνθήκη Άμστερνταμ, το 1997, η αειφόρος ανάπτυξη έχει αναγνωριστεί ως πρωταρχικός στόχος της Ε.Ε. Στη Λισσαβόνα το 2000, οι ηγέτες της Ε.Ε. δήλωσαν ως στόχο τους να κάνουν την Ε.Ε. την πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία στον κόσμο που να βασίζεται στη γνώση και να είναι ικανή για αειφόρο οικονομική ανάπτυξη, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή έως το 2010.

Η στρατηγική της Λισσαβόνας συμπληρώθηκε από έναν τρίτο, περιβαλλοντικό πυλώνα, με την υιοθέτηση της στρατηγικής της Ε.Ε. για την αειφόρο ανάπτυξη στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ το 2001. Στόχος της στρατηγικής αυτής ήταν η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής, φροντίζοντας ωστόσο για την προστασία του περιβάλλοντος. Στον αντίποδα αυτού υπήρχε και η αντίστροφη δήλωση, ότι δηλαδή οι περιβαλλοντικοί στόχοι πρέπει να σταθμιστούν σε σχέση με τις οικονομικές και κοινωνικές τους επιδράσεις, έτσι ώστε να επινοηθούν λύσεις που να είναι επωφελείς για όλους τους εμπλεκόμενους, στο μέτρο του δυνατού, για την οικονομία, την απασχόληση και το περιβάλλον. Το 2002, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησαν το έκτο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον¹⁷ σχεδιάζοντας τον περιβαλλοντικό χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα επόμενα δέκα χρόνια και προσδιορίζοντας τέσσερις τομείς προτεραιότητας στους οποίους είναι απαραίτητη η επείγουσα δράση. Οι τομείς αυτοί οι οποίοι έχουν την ίδια βαρύτητα για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι οι εξής: κλιματικές αλλαγές, φύση και βιολογική ποικιλότητα, διαχείριση πόρων, και περιβάλλον και υγεία.

16 ΠΗΓΗ : https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/sites/iee-projects/files/projects/documents/deep_manual_procura_el.pdf

17 http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/environment/l28027_el.htm

3.2 ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Ένας πολύ απλοϊκός ορισμός για τις πράσινες προμήθειες θα μπορούσε να είναι ο εξής: **“να αγοράζεις υλικά, προϊόντα και υπηρεσίες που η χρήση τους έχει ελαττωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις”**. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η πράσινη προμήθεια μπορεί να καθοριστεί ως << η προμήθεια σε προϊόντα, υπηρεσίες και στον κατασκευαστικό τομέα, οι οποίες έχουν την ελάχιστη και ασφαλέστερη δυνατή επίπτωση στο περιβάλλον και στους ανθρώπους, σε όρους φυσικών πόρων-υλικών, αναλώσιμων, υλοποίησης, λειτουργίας και τελικής διάθεσης >>.

‘Πράσινες’, ‘περιβαλλοντικά υπεύθυνες’, ‘φιλικές προς το περιβάλλον’, ‘βιώσιμες’ προμήθειες, είναι μερικοί από τους όρους που χρησιμοποιούνται για τις προμήθειες που γίνονται με βάση τα περιβαλλοντικά κριτήρια. Οι ‘πράσινες’ δημόσιες προμήθειες είναι μια νέα προσέγγιση, με στόχο τη μείωση των πιέσεων που δέχεται το περιβάλλον και την ενίσχυση της ζήτησης των ‘πράσινων’ προϊόντων και υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τους οικολόγους πράσινους: ‘Πράσινες (οικολογικές) προμήθειες είναι η παραγωγή και η χρήση προϊόντων και υπηρεσιών που δεν έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον και το κοινωνικό σύνολο, π.χ. οικολογικό χαρτί, αναλώσιμα μολύβια, ηλιακά συστήματα, ανεμογεννήτριες. Στόχος είναι να τίθενται οικολογικά και κοινωνικά κριτήρια κατά την προμήθεια τέτοιων προϊόντων και υπηρεσιών. Αν οι δημοτικές αρχές χρησιμοποιούσαν εξοπλισμό εξοικονόμησης νερού στις εγκαταστάσεις τους, αυτό θα μείωνε την κατανάλωση νερού στις χώρες της Ε.Ε. κατά 200 εκατομμύρια τόνους!

Τα οφέλη¹⁸ που μπορούν να προκύψουν μέσα από την πολιτική των πράσινων προμηθειών είναι :

- ◆ Οικονομικά οφέλη : Τα αποδοτικά σε ενέργεια, νερό και πόρους προϊόντα, υπηρεσίες και κτίρια, μπορούν να μειώσουν σημαντικά τους λογαριασμούς από τη χρήση και τα λειτουργικά έξοδα.
- ◆ Επίτευξη τοπικών περιβαλλοντικών στόχων και προστασία δημόσιας υγείας : Οι πράσινες συμβάσεις μπορούν να είναι μία προσέγγιση πολύ αποδοτική οικονομικά, για να αντιμετωπιστούν τα τοπικά περιβαλλοντικά προβλήματα και να επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι κάθε δημόσιου οργανισμού.

¹⁸ Πηγή : <http://docplayer.gr/2556503-Egheiridio-enas-odigos-gia-viosimes-kai-symferoyseis-dimosies-promitheies.html>

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

- ◆ Επίτευξη τοπικών κοινωνικών στόχων : Βασικά κοινωνικά θέματα όπως η δημιουργία θέσεων απασχόλησης και οι συνθήκες εργασίας, αλλά και η περιθωριοποίηση συγκεκριμένων ομάδων, μπορούν επίσης να αντιμετωπιστούν μέσω των δημοσίων συμβάσεων για υπηρεσίες.
- ◆ Προώθηση της καινοτομίας σε τοπικό επίπεδο : Η συνεργασία με τακτικούς τοπικούς προμηθευτές, για να ενθαρρυνθούν περιβαλλοντικά καινοτόμες προσεγγίσεις και η δημιουργία αγορών για τέτοια προϊόντα, μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία ενός ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για τους προμηθευτές αυτούς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- ◆ Βελτίωση της δημόσιας εικόνας και αύξηση της νομιμότητας : Υλοποίηση μιας πολιτικής πράσινων συμβάσεων, είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για την δημοσιοποίηση της δέσμευσης του οργανισμού σας για την προώθηση της αειφορίας.
- ◆ Συμβολή στην παγκόσμια αειφορία : Ο αντίκτυπος των πράσινων συμβάσεων μπορεί να γίνει αισθητός παγκοσμίως, βοηθώντας στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της αποψίλωσης των δασών, καθώς και στη βελτίωση των οικονομικών πόρων των μικρών αναπτυσσόμενων παραγωγών παγκοσμίως.

3.3 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ¹⁹

Η Επιτροπή έχει αναπτύξει ένα Πρακτικό Εγχειρίδιο²⁰ για την Δημόσια Πράσινη Προμήθεια για Τοπικές Αρχές. Αυτό παρέχει, παραδείγματος χάριν, νομικές συμβουλές, παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών, περιγραφή διαδικασιών δημόσιας προμήθειας και τη χρήση των οικολογικών σημάτων και του EMAS. Αυτό το εγχειρίδιο λαμβάνει υπόψη την καθοδήγηση σχετικά με τη βιώσιμη δημόσια προμήθεια που αναπτύσσεται από το Τμήμα των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει συγχρηματοδοτήσει ένα ερευνητικό πρόγραμμα που ονομάζεται Relief (Ανακούφιση), προκειμένου να αξιολογήσει επιστημονικά τα εν δυνάμει περιβαλλοντικά οφέλη.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η δημόσια πράσινη προμήθεια αναφέρεται με λεπτομέρειες στο Σχέδιο Εφαρμογής του Παγκοσμίου Συμβουλίου Αειφόρου Ανάπτυξης, το οποίο εκπονήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ τον Δεκέμβρη του 2002 και το οποίο ενθαρρύνει τις σχετικές δημόσιες αρχές σε όλα τα επίπεδα να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη την αειφόρο ανάπτυξη στη λήψη των αποφάσεών τους και να προωθούν τις πρακτικές δημόσιας προμήθειας που ενθαρρύνει την ανάπτυξη και εφαρμογή φιλικών προς το περιβάλλον αγαθών και υπηρεσιών.

Στα πλαίσια του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (OECD), οι χώρες - μέλη συμφώνησαν με μία πρόταση του Συμβουλίου που προβλέπει τη βελτίωση της περιβαλλοντικής εφαρμογής της δημόσιας προμήθειας. Διάφορες Κυβερνήσεις Κρατών-Μελών εφαρμόζουν ήδη εθνικές πρωτοβουλίες πράσινης προμήθειας. Το Τμήμα των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη έχει δημιουργήσει μια σελίδα που παραπέμπει σε πληροφορίες σχετικά με Εθνικές πρωτοβουλίες.

3.4 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ²¹

19 ΠΗΓΗ : <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2008/EL/1-2008-400-EL-F1-1.Pdf>

20 <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2001/EL/1-2001-68-EL-F1-1.Pdf>

21 ΠΗΓΗ : https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/sites/iee-projects/files/projects/documents/deep_manual_procura_el.pdf

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Μια πράσινη πολιτική αγοράς είναι ένα επίσημο σύνολο στόχων και οδηγιών που κατευθύνουν την εφαρμογή ενός ιδρύματος προς την πράσινη αγορά. Οι οδηγίες είναι ενσωματωμένες με τα καθιερωμένα κριτήρια αγοράς. Αναλυτικότερα παρατίθενται παρακάτω τα πλεονεκτήματα από την χρήση των πράσινων προμηθειών.

- ✓ Συνεχής βελτίωση της περιβαλλοντικής απόδοσης των προϊόντων και των υπηρεσιών με την αύξηση της πράσινης αγοράς και την εφαρμογή νέων νομοθεσιών.
- ✓ Γίνεται περαιτέρω σχεδιασμός στον τρόπο της επιχειρηματικότητας, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε καινοτόμες ιδέες. Γενικότερα, παρατηρείται βελτίωση της αγοράς.
- ✓ Αυξημένη πρόσθετη αξία των προϊόντων που έχουν καλύτερη περιβαλλοντική απόδοση κατά τη διάρκεια ολόκληρου του κύκλου ζωής τους και είναι επίσης καλύτερης ποιότητας.
- ✓ Υποδεικνύεται στο προσωπικό, τους κατασκευαστές και τους προμηθευτές ότι έχει γίνει δέσμευση για περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Με τον τρόπο αυτό, δημιουργείται ένα σημείο εκκίνησης και καθίσταται σαφής η αναμενόμενη οργάνωση και διαδικασίες, δημιουργώντας ευθύνη και υπευθυνότητα.
- ✓ Έχοντας την απαίτηση από τους προμηθευτές να παράγουν ή να προωθούν προϊόντα ή υπηρεσίες, φιλικότερα/ες προς το περιβάλλον, προωθείται η εισαγωγή των προϊόντων/υπηρεσιών αυτών και στην υπόλοιπη αγορά.
- ✓ Μειωμένη χρήση φυσικών πόρων κατά τη κατασκευή, πρώτων υλών, εξαρτημάτων, νερού και ενέργειας.
- ✓ Μειωμένη χρήση πόρων κατά τη φάση της χρήσης.
- ✓ Μειωμένη παραγωγή αποβλήτων στο τέλος της χρήσιμης ζωής και κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής.
- ✓ Μειωμένο περιεχόμενο επικίνδυνων υλικών μέσω της απαγόρευσης ουσιών.
- ✓ Βελτιωμένη ποιότητα των προϊόντων σας που προέρχεται από την αυξανόμενη αντοχή και λειτουργικότητα και από την ευκολία επιδιόρθωσης και ανακύκλωσης τους.
- ✓ Βελτιώνεται (μειώνεται) το οικολογικό αποτύπωμα.
- ✓ Επιτυγχάνεται λιγότερη επικινδυνότητα σε θέματα υγείας και ασφάλειας, εφόσον παράγονται προϊόντα ή υπηρεσίες, με μικρότερο αντίκτυπο στην υγεία και το περιβάλλον, σε σχέση με αυτά που παράγονται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη αυτές οι προδιαγραφές.

3.5 ΟΔΗΓΙΕΣ 2014/25 /EC και 2014/24/EC²²

Οι εν λόγω οδηγίες επιχειρούν να διαλευκάνουν το τοπίο στις δημόσιες συμβάσεις (προμηθειών, υπηρεσιών και έργων) και παρέχουν ένα συνεκτικό πλαίσιο για τη διεξαγωγή των δημόσιων συμβάσεων κατά τρόπο ανοιχτό, διαφανή και χωρίς διακρίσεις, αντανακλώντας την Ευρωπαϊκή Συνθήκη και την κρίση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σε σχέση με τη δυνατότητα ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής θεώρησης και των απαιτήσεων στις δημόσιες προμήθειες.

Στο άρθρο 24 Οδηγίας 2014/24, περί σύγκρουσης συμφερόντων, προβλέπονται τα ακόλουθα:

“Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών προμήθειας, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων. Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον οποιαδήποτε κατάσταση κατά την οποία μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής ή παρόχου υπηρεσιών προμηθειών ενεργούντος εξ ονόματος της αναθέτουσας αρχής τα οποία συμμετέχουν στη διεξαγωγή της διαδικασίας προμήθειας ή μπορούν να επηρεάσουν την έκβασή της έχουν, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοοικονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον που θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους στο πλαίσιο της διαδικασίας προμήθειας.”.

Αντίστοιχα στο άρθρο 42 Οδηγίας 2014/25, περί σύγκρουσης συμφερόντων, προβλέπονται τα ακόλουθα :

“Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επίλυση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών προμηθειών ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων. Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον οποιαδήποτε κατάσταση κατά την οποία μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής ή παρόχου υπηρεσιών προμηθειών

22 ΟΔΗΓΙΕΣ : http://www.sdit.mnec.gr/sites/default/files/assets/Odigia2014_24_EE.pdf
http://www.sdit.mnec.gr/sites/default/files/assets/Odigia2014_25_EE.pdf

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

ενεργούντος εξ ονόματος της αναθέτουσας αρχής τα οποία συμμετέχουν στη διεξαγωγή της διαδικασίας προμήθειας ή μπορούν να επηρεάσουν την έκβασή της έχουν, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοοικονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον που θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους στο πλαίσιο της διαδικασίας προμήθειας.

Αναφορικά με το θέμα της εμπλοκής υποψηφίων ή προσφερόντων :

Στο άρθρο 41 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, το οποίο αναφέρεται στην προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων, προβλέπονται τα ακόλουθα: “Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στην αναθέτουσα αρχή, είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 40, ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα.

Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν τη γνωστοποίηση στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες σχετικών πληροφοριών που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας και τον προσδιορισμό επαρκών προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών.

Ο ενδιαφερόμενος υποψήφιος ή προσφέρων αποκλείεται από τη διαδικασία μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλιστεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Πριν από οποιονδήποτε τέτοιο αποκλεισμό, παρέχεται η ευκαιρία στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού. Τα μέτρα που λαμβάνονται τεκμηριώνονται στη χωριστή έκθεση που απαιτείται δυνάμει του άρθρου 84.”

Αντίστοιχα στο άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, το οποίο αναφέρεται στην εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων, προβλέπονται τα ακόλουθα:

“Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στον αναθέτοντα φορέα, είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 58, ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

προμήθειας, ο αναθέτων φορέας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα. Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν τη γνωστοποίηση στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες σχετικών πληροφοριών που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας και τον προσδιορισμό επαρκών προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών. Ο ενδιαφερόμενος υποψήφιος ή προσφέρων αποκλείεται από τη διαδικασία μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλιστεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Πριν από οποιονδήποτε τέτοιο αποκλεισμό, παρέχεται η ευκαιρία στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού. Τα μέτρα που λαμβάνονται τεκμηριώνονται στη χωριστή έκθεση που απαιτείται δυνάμει του άρθρου 100.”

Λόγοι αποκλεισμού στο άρθρο 57 παρ.4 έως 7 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ ορίζονται τα ακόλουθα:

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν ή μπορούν να υποχρεώνονται από τα κράτη μέλη να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία προμήθειας οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:

- εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλη μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 18 παράγραφος 2
- εάν ο οικονομικός φορέας κηρύσσει χρεοκοπία ή υπόκειται σε διαδικασία αφερεγγυότητας ή παύσης δραστηριοτήτων, εάν τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο, εάν έχει υπαχθεί σε πτωχευτικό συμβιβασμό, εάν έχουν ανασταλεί οι επιχειρηματικές δραστηριότητές του ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη σε εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις
- εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του
- εάν η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα

ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικού φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού

- εάν η σύγκρουση συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 54 δεν μπορεί να επανορθωθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά
- εάν η στρέβλωση του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 41, δεν μπορεί να επανορθωθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά μέσα
- εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτουσα αρχή ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις
- εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 59
- εάν ο οικονομικός φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία προμήθειας ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση

Ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείσουν έναν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται, λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού, είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μια από τις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2.

Ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν ή να υποχρεώνονται από τα κράτη μέλη να αποκλείουν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας βρίσκεται, λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού, είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μια από τις περιπτώσεις της παραγράφου 4.

Οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας αντιμετωπίζει μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

παραγράφους 1 και 4 μπορεί να προσκομίζει στοιχεία από τα οποία να τεκμαίρεται ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία προμήθειας.

Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για τυχόν ζημιές που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων.

Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Σε περίπτωση που τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες προμήθειας ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται βάσει της παρούσας παραγράφου κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση.

Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους όρους εφαρμογής του παρόντος άρθρου, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων και τηρουμένου του ενωσιακού δικαίου. Καθορίζουν, ιδίως, τη μέγιστη περίοδο αποκλεισμού σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δεν λάβει μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο 6. Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί από τελεσίδικη απόφαση, η περίοδος αυτή δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με τελεσίδικη απόφαση στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο και τρία έτη από την ημερομηνία του σχετικού γεγονότος στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 4.

Αντίστοιχα στο άρθρο 80 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, που αφορά σε λόγους αποκλεισμού, προβλέπονται τα εξής:

Οι αντικειμενικοί κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή των οικονομικών φορέων που υποβάλλουν αίτηση προεπιλογής σε ένα σύστημα προεπιλογής, καθώς και οι αντικειμενικοί κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή των υποψηφίων και

των προσφερόντων σε ανοικτές διαδικασίες, σε κλειστές διαδικασίες, σε διαδικασίες με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικούς διαλόγους ή σε συμπράξεις καινοτομίας, μπορούν να περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 57 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτήν.

Όταν ένας αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, τα εν λόγω κριτήρια και κανόνες περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στο άρθρο 57 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο. Εφόσον απαιτείται από τα κράτη μέλη, τα εν λόγω κριτήρια και κανόνες περιλαμβάνουν επιπλέον τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στο άρθρο 57 παράγραφος 4 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

Τα κριτήρια και οι κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο του παρόντος άρθρου 1 μπορούν να περιλαμβάνουν τα κριτήρια επιλογής που παρατίθενται στο άρθρο 58 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτήν, ιδιαίτερα όσον αφορά τα όρια για τις απαιτήσεις που αφορούν τους ετήσιους κύκλους εργασιών, όπως προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου. 3. Για τον σκοπό της εφαρμογής των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται τα άρθρα 59 έως 61 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.”

Η ανάπτυξη των αρχών της χρηστής διακυβέρνησης με βασικούς στόχους την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής, την ορθή διαχείριση του συστήματος των δημοσίων συμβάσεων και την ακεραιότητα κατά τον προγραμματισμό, την ανάθεση και την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων οριοθετείται ρητά στις νέες Οδηγίες. Η χρηστή διακυβέρνηση χαρακτηρίζεται, μεταξύ άλλων, από τη διασφάλιση του κράτους δικαίου, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της λογοδοσίας του δημόσιου τομέα, καθώς και την αντιμετώπιση της διαφθοράς. Αυτά τα χαρακτηριστικά αποτελούν απαραίτητα στοιχεία ενός πλαισίου εντός του οποίου οι οικονομίες μπορούν να ευημερήσουν.

Για την επίτευξη των ιδανικών της χρηστής διακυβέρνησης και την προσαρμογή στο νέο ρυθμιστικό καθεστώς μέσω των νέων Οδηγιών περί δημοσίων συμβάσεων θα αναληφθούν συγκεκριμένες παρεμβάσεις / δράσεις στα συστήματα και τις πρακτικές των δημοσίων συμβάσεων, ώστε να καθίσταται εφικτή η παροχή της απαιτούμενης ποσότητας και ποιότητας υπηρεσιών.

. Αυτές οι παρεμβάσεις, που προβλέπονται στις σχετικές διατάξεις της νέας Οδηγίας για τις δημόσιες συμβάσεις 2014/24/ΕΕ - ήτοι στο Τίτλο IV στα άρθρα 83-86 (συναφείς και οι αιτιολογικές σκεψεις 121,122,126,127). Στο σημείο αυτό επισημαίνονται οι ακόλουθες προβλέψεις της Οδηγίας :

- Κάθε Κράτος – Μέλος οφείλει να προβλέψει και να κοινοποιήσει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μια κατ' ελάχιστον δομή, η οποία θα έχει τη μέριμνα για την εκτέλεση και παρακολούθηση της εφαρμογής των κανόνων περί δημοσίων συμβάσεων και θα είναι υπεύθυνη για έκθεση παρακολούθησης στην Επιτροπή ανά 3ετία, αρχής γενομένης από την 18.04.2017.

Η έκθεση αυτή θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, στοιχεία που αφορούν στην πρόληψη, τον εντοπισμό και τη δέουσα αναφορά περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και άλλων ανάλογων σοβαρών παρατυπιών στον τομέα των συμβάσεων. Στο εν λόγω άρθρο της Οδηγίας (83) προβλέπεται ότι όταν οι αρχές ή οι δομές παρακολούθησης εντοπίζουν, ιδία πρωτοβουλία ή κατόπιν λήψης πληροφοριών, συγκεκριμένες παραβιάσεις ή συστημικά προβλήματα, έχουν την εξουσία να υποδεικνύουν τα προβλήματα αυτά στις αρχές λογιστικού ελέγχου, στα δικαστήρια ή σε άλλες αρμόδιες αρχές ή δομές.

- Τα Κράτη – Μέλη μπορούν να επιλέξουν τον τρόπο παρακολούθησης, ήτοι εάν αυτός θα είναι “συστηματικός”, ex - ante ή δειγματοληπτικός ex- post.
- Τα Κράτη – Μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν διαδικασίες, προκειμένου να ενημερώνεται η αρμόδια εθνική δομή για την παρακολούθηση των κανόνων δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές, σχετικά με όλα των πιθανά προβλήματα που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή των εν λόγω κανόνων.
- Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης πρέπει να είναι διαθέσιμα στο κοινό και στην Επιτροπή. Η θέση της Επιτροπής αναφορικά με τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων είναι πως δεν αρκεί απλή δημοσίευση για να θεωρηθεί πως το Κράτος – Μέλος έχει συμμορφωθεί με την εν λόγω υποχρέωση, αλλά απαιτείται η ύπαρξη, στο νέο πλαίσιο παρακολούθησης της εφαρμογής των κανόνων, μιας δομημένης διαδικασίας κοινοποίησης αποτελεσμάτων.
- Συλλογή εκθέσεων και στατιστικών στοιχείων στο τομέα των δημοσίων συμβάσεων, με στόχο τη διασφάλιση της διαφάνειας και της ιχνηλασιμότητας στη λήψη αποφάσεων για τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, που αποτελούν βασικές παραμέτρους για τη διασφάλιση ορθών διαδικασιών, μεταξύ άλλων, και για την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης.

Επίσης επισημαίνονται και τα εξής:

1. Πρέπει να τηρούνται αντίγραφα των συμβάσεων που συνήφθησαν τουλάχιστον για τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης και ειδικότερα: για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών αντίγραφα για συμβάσεις που η συμβατική τους αξία υπερβαίνει το ποσό του 1.000.000 Ευρώ, ενώ για τις συμβάσεις έργου το ποσό των 10.000.000 Ευρώ αντίστοιχα.
2. Για κάθε σύμβαση, συμφωνία – πλαίσιο, καθώς και για τα δυναμικά συστήματα αγορών πρέπει να συντάσσεται αναφορά, η οποία να περιλαμβάνει, όπου απαιτείται, τα αποτελέσματα της ποιοτικής επιλογής των υποψηφίων και / ή της μείωσης του αριθμού των υποψηφίων (ονόματα των επιλεγέντων και απορριφθέντων υποψηφίων καθώς και τους λόγους επιλογής / απόρριψης), όπου απαιτείται, τους λόγους για μη χρήση ηλεκτρονικής υποβολής προσφορών, όπου απαιτείται, τυχόν περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων, καθώς και τα μέτρα που ελήφθησαν κατόπιν του εντοπισμού των ως άνω περιπτώσεων. Εξαιρέση στην ως άνω υποχρέωση αποτελεί η περίπτωση της σύμβασης κατόπιν συμφωνίας – πλαίσιο, όταν δεν υπήρξε εκ νέου άνοιγμα του ανταγωνισμού. Τονίζεται η δυνατότητα παραπομπής στην Γνωστοποίηση Σύμβασης αντί για τη σύνταξη της εν λόγω αναφοράς, εάν η πρώτη περιέχει το σύνολο των πληροφοριών που απαιτούνται ως ανωτέρω .
3. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να τηρούν επαρκές αρχείο των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν, τουλάχιστον για 3 χρόνια μετά τη σύναψη της σύμβασης, από το οποίο θα πρέπει να προκύπτουν όλα τα στοιχεία αναφορικά με τις αποφάσεις που ελήφθησαν σε όλα τα στάδια της διαδικασίας (επικοινωνία με οικονομικούς φορείς, προετοιμασία των εγγράφων της σύμβασης, διάλογος, διαπραγματεύσεις, επιλογή, ανάθεση). Κατόπιν αιτήματος, το ως άνω αρχείο πρέπει να κοινοποιείται στην Επιτροπή ή /και στην αρμόδια εθνική δομές και όργανα. Η συγκέντρωση των ανωτέρω στοιχείων κρίνεται αναγκαία για την διασφάλιση της διαφάνειας και της ιχνηλασιμότητας στη λήψη αποφάσεων για τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, που αποτελούν βασικές παραμέτρους για τη διασφάλιση ορθών διαδικασιών, μεταξύ άλλων, και για την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Τα ενδιαφερόμενα μέρη θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά τα έγγραφα, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες για την πρόσβαση σε έγγραφα. Επιπλέον, τα στοιχεία και οι αποφάσεις ουσιώδους σημασίας για κάθε διαδικασία δημόσιας σύμβασης θα πρέπει να τεκμηριώνονται σε σχετική έκθεση. Για να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η διοικητική επιβάρυνση, θα πρέπει να επιτρέπεται η έκθεση αυτή να παραπέμπει σε πληροφορίες ευρισκόμενες ήδη στη σχετική γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης.

3.6 ΣΥΣΤΗΜΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ (EMAS)

Το EMAS²³ βασίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με την εκούσια συμμετοχή οργανισμών στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου. Ο κανονισμός τέθηκε αρχικά σε εφαρμογή το 1995 με την υιοθέτηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1836/1993. Εν συνέχεια τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 761/2001 και προσφάτως με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1221/2009, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 11-01-2010. Στόχος του κανονισμού EMAS είναι η αξιολόγηση και η αναβάθμιση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των οργανισμών, και η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία των χώρων δραστηριοτήτων τους. Η πρωτοβουλία και η ευθύνη για την εφαρμογή του συστήματος ανήκουν αποκλειστικά στον ενδιαφερόμενο οργανισμό, ο οποίος καλείται να θέσει μόνος του ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους και να προσπαθεί συνεχώς να βελτιώνει τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις, ενημερώνοντας το κοινό για τα σχετικά θέματα.

Διευκρινίζεται ότι η επαλήθευση κατά EMAS δεν αφορά τις ιδιότητες κάποιου συγκεκριμένου προϊόντος ή μιας υπηρεσίας. Αφορά όμως τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί ένας οργανισμός (ή ένας συγκεκριμένος χώρος δραστηριοτήτων ενός οργανισμού) κατά τη διαδικασία παραγωγής των προϊόντων ή της παροχής των υπηρεσιών. Αυτός είναι και ο λόγος που το λογότυπο του EMAS δε χρησιμοποιείται πάνω σε προϊόντα, παρά μόνο σε έγγραφα, επιστολόχαρτα, εκδόσεις, διαφημίσεις ή επιγραφές ενός καταχωρισμένου οργανισμού.

Το λογότυπο του EMAS²⁴

23 EMAS : <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=520>

24 http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1 ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΕ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΑ ΑΓΑΘΑ

Μια περιβαλλοντική πρόκληση, το μέγεθος της οποίας δεν έχει γίνει ακόμα αντιληπτό από την πλειονότητα των πολιτών και των εκπαιδευτικών, είναι η διατροφή μας. Η υπερκατανάλωση φυσικών πόρων, ενέργειας και νερού, η αποψίλωση των δασών, η υποβάθμιση των εδαφών, η ρύπανση των υδάτων και της ατμόσφαιρας, η επιδείνωση της κλιματικής αλλαγής, είναι όλα θέματα που σχετίζονται άμεσα με τη διατροφή μας.

Η τροφή είναι απαραίτητη για τη ζωή. Αποτελεί επίσης ένα σημαντικό μέρος της πολιτιστικής μας ταυτότητας, και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία. Οι άνθρωποι γνωρίζουν ότι τα τρόφιμα που τρώμε είναι ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την υγεία τους. Τα τρόφιμα που παράγουμε και καταναλώνουμε έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, για παράδειγμα, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η χρήση της γης και των υδάτινων πόρων, η ρύπανση, η εξάντληση του φωσφόρου, και η επίδραση των χημικών προϊόντων, όπως τα ζιζανιοκτόνα και φυτοφάρμακα.

Το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Live Well for Life²⁵ κατέληξε μετά από έρευνα τριών χρόνων σε οκτώ πολιτικές συστάσεις για την αλλαγή του διατροφικού μοντέλου και την υιοθέτηση μιας υγιεινής και βιώσιμης περιβαλλοντικά διατροφής. Στόχοι του προγράμματος ήταν να μειωθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων στην ΕΕ. Το έργο είχε ως στόχο επίσης να καταδείξει βιώσιμη διατροφή για τα κράτη μέλη της ΕΕ, να προωθήσει ένα περιβάλλον πολιτικής, να αναπτύξει οδούς για την εφαρμογή της βιώσιμης διαίτας, και να διαδώσει τη γνώση αυτή σε μεγάλο βαθμό σε ολόκληρη την ΕΕ. Πιλοτικές δράσεις είχαν προγραμματιστεί στη Γαλλία, τη Σουηδία και την Ισπανία ώστε να συμβάλουν στη βελτίωση και εδραίωση των υφιστάμενων γνώσεων σχετικά με τους δεσμούς μεταξύ της κατανάλωσης των τροφίμων και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, ιδίως σε σχέση με την κλιματική αλλαγή.

Η εμπλοκή των παιδιών στη διαδικασία αλλαγής των διατροφικών συνηθειών και του περιορισμού της σπατάλης στη διατροφή σε οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς όρους είναι ένα μεγάλο στοίχημα που αφορά και την Ελλάδα, η οποία κατέχει τη χειρότερη θέση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ αναφορικά με τα επίπεδα παχυσαρκίας παιδιών ηλικίας 5-17 ετών.

Η προσπάθεια αλλαγής συμπεριφοράς σε θέματα διατροφής, με την υιοθέτηση ενός πιο υγιεινού

25 http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=3936
<http://ec.europa.eu/environment/life/about/>

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

και φιλικού προς το περιβάλλον διατροφολογίου και με την μείωση της σπατάλης, αφορά το σύνολο της χώρας, που έχει ενσωματώσει τα ίδια διατροφικά πρότυπα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα ΕυΖην του Υπουργείου Παιδείας, τα υψηλότερα ποσοστά υπέρβαρων και παχύσαρκων παιδιών εντοπίζονται στην Κρήτη και στην Βόρεια Ελλάδα.

Μέχρι στιγμής έχει υλοποιηθεί στη χώρα μας σειρά δράσεων για ενημέρωση των μαθητών σε θέματα διατροφής, με έμφαση στην καταπολέμηση της παχυσαρκίας και της επισιτιστικής ανασφάλειας και στην εισαγωγή ενός πιο υγιεινού διατροφικού προτύπου. Ένα από τα πιο επιτυχημένα παραδείγματα τέτοιων δράσεων είναι το πρόγραμμα «Διατροφή» του Ινστιτούτου Προληπτικής, Περιβαλλοντικής και Εργασιακής Ιατρικής, μεγάλος δωρητής του οποίου είναι το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Επιπλέον, τον Δεκέμβριο του 2012 το WWF Ελλάς υπέβαλε στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος πρόταση χρηματοδότησης πενταετούς προγράμματος με θέμα τη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών με τον τίτλο: “Improving the way we live” («Καλύτερη Ζωή»). Από τον Οκτώβριο του 2013 ξεκίνησε η δημόσια πορεία του.

Στην Ελλάδα εντοπίζονται τα υψηλότερα ποσοστά παχυσαρκίας νέων στην ΕΕ. Η απομάκρυνση από τη μεσογειακή διατροφή έχει αντίκτυπο και στο περιβάλλον, καθώς υιοθετούνται δίαιτες με μεγάλο περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Επιπλέον, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μαζί με την Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Φυτικής Παραγωγής και την Διεύθυνση Συστημάτων Καλλιέργειας στις 26 Φεβρουαρίου 2016 προκήρυξαν διαγωνισμό για την ανάδειξη φορέα εκτέλεσης του σχεδίου προώθησης της κατανάλωσης οπωροκηπευτικών στα σχολεία και φορέα εκτέλεσης των συνοδευτικών μέτρων για το σχολικό έτος 2015-2016. Το πρόγραμμα αυτό περιελάμβανε :

- Προμήθεια οπωροκηπευτικών σε πακέτα (κάθε πακέτο περιλαμβάνει 17 μερίδες από τα εξής προϊόντα: 6 μερίδες πορτοκάλια, 6 μερίδες μήλα, 3 μερίδες κομπόστα ροδάκινο σε ατομική συσκευασία, 1 μερίδα κορινθιακή σταφίδα σε ατομική συσκευασία και 1 μερίδα ξερά σύκα σε ατομική συσκευασία)
- Μεταφορά των προϊόντων στα σχολεία διανομής.
- Υλοποίηση μέτρων επικοινωνίας (προμήθεια και διανομή αφίσας και τετραδίου).
- Τέλος, παράδοση εκπαιδευτικού υλικού που προωθεί την κατανάλωση οπωροκηπευτικών (μιας Τρισδιάστατης Πυραμίδας υγιεινού Τρόπου ζωής για κάθε μαθητή και ενός Συνοδευτικού φυλλαδίου οδηγιών με τίτλο «Συμβουλές διατροφής, άσκησης, ψυχολογία και

μαγειρικής» για κάθε μαθητή.)

Έτσι λοιπόν παρατηρείται πως γίνονται προσπάθειες στην χώρα μας για την επέκταση των πράσινων προμηθειών στα διατροφικά μας αγαθά μέσω διάφορων προγραμμάτων αλλά και διαγωνισμών. Μάλιστα, αυτό το μοντέλο διατροφής αρχίζει και υιοθετείται και σε άλλες χώρες όπως και στην Ελλάδα με χαρακτηριστικό της παράδειγμα τον Δήμο Ηλιούπολης όπου θα αναφερθούμε εκτενέστερα σε επόμενο κεφάλαιο.

Θα ήταν σωστό λοιπόν να σημειωθεί πως για την επέκταση της αλλαγής της διατροφής μας θα πρέπει να ενημερωθούν όλο και περισσότεροι άνθρωποι σε τοπικό επίπεδο και να ακολουθήσουν και άλλοι Δήμοι της χώρας μας αυτό το μοτίβο διατροφής. Υπάρχουν βέβαια και κάποια κριτήρια στα οποία πρέπει να βασιστούμε ώστε να προωθήσουμε αυτό το μοτίβο.

Αυτά είναι τα ακόλουθα :

- ✕ Θα πρέπει η διατροφή μας να βασίζεται και να έχει συμβατότητα με τη μεσογειακή διατροφή. Δηλαδή λιγότερο κρέας, περισσότερα φρούτα και λαχανικά, λιγότερα επεξεργασμένα προϊόντα.
- ✕ Τοπικότητα : Η κάθε περιοχή θα ήταν καλό να προτιμά προϊόντα τοπικά όπως διάφορα τοπικά φρούτα, τοπικό λάδι, τοπικά λαχανικά κτλ.
- ✕ Εποχικότητα : Πρέπει να τρώμε τρόφιμα τα οποία είναι της εποχής δηλαδή τους καλοκαιρινούς μήνες να τρώμε ντομάτες, αγγουράκια, κεράσια, ροδάκινα κτλ. Και τους χειμερινούς μήνες λάχανο, μαρούλι, μήλα, πορτοκάλια κτλ.
- ✕ Όσον αφορά τα ψάρια θα πρέπει να δίνουμε βάση στο μέγεθος και στην εποχή π.χ η παλαμίδα είναι ψάρι που ψαρεύεται το χειμώνα ενώ τα μπαρμπούνια και ο γαύρος είναι καλοκαιρινά.
- ✕ Τα προϊόντα που καταναλώνουμε καλό θα ήταν να είναι βιολογικά.

4.2 ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ²⁶

Όσον αφορά τα τρόφιμα, χωρίζονται σε δύο κριτήρια, τα Στοιχειώδη και τα Αναλυτικά. Τα Στοιχειώδη κριτήρια εξετάζουν μεθόδους βιολογικής παραγωγής και απορρίμματα συσκευασίας ενώ τα Αναλυτικά εξετάζουν άλλες πτυχές, όπως η προμήθεια τροφίμων που παράγονται σύμφωνα με πρότυπα Ολοκληρωμένης Παραγωγής, και η καλή μεταχείριση των ζώων.

Τα Στοιχειώδη Κριτήρια των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων (ΠΔΣ) των τροφίμων πρέπει να αναλύονται ως εξής :

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αγορά τροφίμων που προέρχονται τουλάχιστον εν μέρει από βιολογικές πηγές .

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

[X] % [είτε μιας ορισμένης ομάδας προϊόντων όπως γαλακτοκομικά, κρέας, λαχανικά, είτε μιας λίστας συγκεκριμένων προϊόντων, π.χ. πατάτες, ντομάτες, βοδινό, αυγά] πρέπει να παράγονται με βιολογικές μεθόδους σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007.

Εξακρίβωση: Τα προϊόντα που φέρουν κοινοτικό ή εθνικό βιολογικό σήμα θεωρείται ότι συμμορφώνονται.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

Βιολογικά τρόφιμα: Επιπλέον ποσοστό προϊόντων που προέρχονται από βιολογικές πηγές πάνω από την ελάχιστη απαίτηση που προβλέπεται στην προδιαγραφή .

Συσκευασία: Ποσοστό προϊόντων τα οποία:

- Παρέχονται σε δευτερογενή συσκευασία και/ή συσκευασία μεταφοράς με άνω του 45% αναλογία ανακυκλωμένων υλικών.
- Παρέχονται σε υλικά συσκευασίας που βασίζονται σε ανανεώσιμες πρώτες ύλες .
- Δεν παρέχονται σε ατομικές μερίδες (συσκευασίες μίας μονάδας)

Εξακρίβωση: Ο προμηθευτής οφείλει να υποβάλει υπογεγραμμένη δήλωση στην οποία επισημαίνονται τα κριτήρια που είναι σε θέση να πληροί. Η αναθέτουσα αρχή εξακριβώνει τη συμμόρφωση στη διάρκεια της σύμβασης και επιβάλλονται κατάλληλες κυρώσεις για μη

²⁶ http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/food_GPP_product_sheet_el.pdf

συμμόρφωση.

Τα Αναλυτικά Κριτήρια των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων αναλύονται ακόλουθα :

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αγορά τροφίμων με ένα ποσοστό προϊόντων προερχόμενων από βιολογική και Ολοκληρωμένη Παραγωγή και με συσκευασίες μειωμένες στο ελάχιστο.

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

Τα προϊόντα πρέπει να πληρούν την προδιαγραφή που αναγράφεται στα Στοιχειώδη κριτήρια.

Καθώς :

Από τα υπόλοιπα μη βιολογικά προϊόντα, [X] % [είτε μιας ορισμένης ομάδας προϊόντων όπως γαλακτοκομικά, κρέας, λαχανικά, είτε μιας λίστας συγκεκριμένων προϊόντων, π.χ. πατάτες, ντομάτες, βοδινό, αυγά] πρέπει να παράγονται σύμφωνα με τα κριτήρια των συστημάτων Ολοκληρωμένης Παραγωγής ή ισοδύναμων.

ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ

Τα προϊόντα που φέρουν το περιφερειακό/εθνικό σήμα Ολοκληρωμένης Παραγωγής θεωρείται ότι συμμορφώνονται. Εάν τα προϊόντα δεν είναι πιστοποιημένα, ο προσφέρων οφείλει να καταθέσει κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία (όπως κατάλογο με τα χημικά που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή, συνθήκες διαβίωσης στα αγροκτήματα, κ.λπ.) της συμμόρφωσης με κάθε μία από τις απαιτήσεις που καθορίζονται στα περιφερειακά/εθνικά πρότυπα Ολοκληρωμένης Παραγωγής.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

Πρόσθετοι βαθμοί απονέμονται για προϊόντα τα οποία πληρούν τα 2 κριτήρια ανάθεσης που αναγράφονται στα Στοιχειώδη κριτήρια. Πρόσθετοι βαθμοί απονέμονται, επίσης, για προϊόντα που πληρούν τα ακόλουθα συμπληρωματικά κριτήρια ανάθεσης :

- ✓ **Ολοκληρωμένη Παραγωγή:** Επιπλέον ποσοστό προϊόντων που προέρχονται από πηγές Ολοκληρωμένης Παραγωγής πάνω από την ελάχιστη απαίτηση που προβλέπεται στην προδιαγραφή.
- ✓ **Προϊόντα υδατοκαλλιέργειας και προϊόντα της θάλασσας:** Αναλογία προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και προϊόντων της θάλασσας που αλιεύονται ή παράγονται με αειφόρες πρακτικές και μεθόδους όπως καθορίζεται σε σχετικό σήμα για αειφόρο αλιεία και

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

υδατοκαλλιέργεια.

- ✓ **Πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων:** Αναλογία ζωικών προϊόντων τα οποία παράγονται με υψηλά πρότυπα καλής μεταχείρισης σύμφωνα με τις εθνικές κατευθυντήριες οδηγίες.
- ✓ **Συσκευασία**

Επιπροσθέτως και οι υπηρεσίες τροφοδοσίας χωρίζονται σε δυο κριτήρια, τα Στοιχειώδη και τα Αναλυτικά κριτήρια όπως και στην περίπτωση των τροφίμων.

Τα Στοιχειώδη Κριτήρια των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων ως προς τις υπηρεσίες τροφοδοσίας έχουν την εξής μορφή :

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Σύμβαση παροχής υπηρεσιών τροφοδοσίας με την προμήθεια προϊόντων τροφίμων εκ των οποίων ένα ποσοστό προέρχεται από βιολογικές πηγές, και οι οποίες υπηρεσίες εκτελούνται κατά τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον.

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

[X] % [είτε μιας ορισμένης ομάδας προϊόντων όπως γαλακτοκομικά, κρέας, λαχανικά, είτε μιας λίστας συγκεκριμένων προϊόντων, π.χ. πατάτες, ντομάτες, βοδινό, αυγά] που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας πρέπει να παράγονται με βιολογικές μεθόδους σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007.

[Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η συμβεβλημένη εταιρεία καθορίζει τα μενού] Τα βασικά φρούτα, λαχανικά και προϊόντα της θάλασσας που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας επιλέγονται, κατά το δυνατόν, ανάλογα με την εποχή.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

Πρόσθετοι βαθμοί απονέμονται για :

1. **Βιολογικά τρόφιμα:** Επιπλέον ποσοστό προϊόντων που προέρχονται από βιολογικές πηγές πάνω από την ελάχιστη απαίτηση που προβλέπεται στην προδιαγραφή.
2. **Συσκευασία:** Ποσοστό προϊόντων τα οποία:
 - Παρέχονται σε δευτερογενή συσκευασία και/ή συσκευασία μεταφοράς με άνω του 45%

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

αναλογία ανακυκλωμένων υλικών.

- Παρέχονται σε υλικά συσκευασίας που βασίζονται σε ανανεώσιμες πρώτες ύλες.
- Δεν παρέχονται σε ατομικές μερίδες (συσκευασίες μίας μονάδας).

ΟΡΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

• Παραγωγή αποβλήτων

1. Προκειμένου να μειωθεί η παραγωγή αποβλήτων, τα τρόφιμα και τα ποτά πρέπει να σερβίρονται με επαναχρησιμοποιήσιμα μαχαιροπήρουνα, γυαλικά, πιατικά και τραπεζομάντιλα ή μαχαιροπήρουνα, πιατικά ή άλλο εξοπλισμό τροφοδοσίας που βασίζεται σε ανανεώσιμες πρώτες ύλες .
2. Τα απόβλητα που παράγονται κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας συλλέγονται ξεχωριστά σύμφωνα με το σύστημα αποκομιδής της δημόσιας διοίκησης.

• Μεταφορές

Τα οχήματα που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας πρέπει να πληρούν τουλάχιστον τις απαιτήσεις εκπομπών καυσαερίων του προτύπου EURO 4 ή IV. Οι προμηθευτές οφείλουν να υποβάλουν κατάλογο με τα οχήματα που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας και τα αντίστοιχα τεχνικά δελτία αυτών των οχημάτων όπου δηλώνονται τα σχετικά επίπεδα εκπομπών.

Τα Αναλυτικά Κριτήρια των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων ως προς τις υπηρεσίες τροφοδοσίας είναι τα ακόλουθα :

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Σύμβαση παροχής υπηρεσιών τροφοδοσίας με την προμήθεια προϊόντων τροφίμων εκ των οποίων ένα ποσοστό προέρχεται από βιολογικές πηγές και ολοκληρωμένη παραγωγή, και οι οποίες υπηρεσίες εκτελούνται κατά τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Ο ανάδοχος οφείλει να αποδείξει την τεχνική και επαγγελματική ικανότητά του στην τήρηση των περιβαλλοντικών παραμέτρων της σύμβασης μέσω :

- συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης (EMS) για υπηρεσίες τροφοδοσίας (όπως το EMAS, ISO 14001 ή ισοδύναμο.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

- περιβαλλοντικής πολιτικής για δραστηριότητες τροφοδοσίας και οδηγιών και διαδικασιών εργασίας για την εκτέλεση της υπηρεσίας κατά τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον.
- προηγούμενης εμπειρίας στην εφαρμογή μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης σε παρόμοιες συμβάσεις.

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

Οι υπηρεσίες τροφοδοσίας πρέπει να πληρούν τις 2 προδιαγραφές που αναγράφονται στα Στοιχειώδη κριτήρια.

Επιπλέον, οι υπηρεσίες τροφοδοσίας πρέπει να πληρούν, επίσης, τις ακόλουθες προδιαγραφές :

- **Τρόφιμα :** Από τα υπόλοιπα μη βιολογικά προϊόντα, που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας πρέπει να παράγονται σύμφωνα με τα κριτήρια των συστημάτων Ολοκληρωμένης Παραγωγής ή ισοδύναμων.
- **Προϊόντα χαρτιού :** Τα προϊόντα χαρτιού, όπως χαρτί κουζίνας ή χαρτοπετσέτες, που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας πρέπει να είναι φτιαγμένα από παρθένες ίνες ανακυκλωμένες ή των οποίων η διαχείριση γίνεται με βάση την αρχή της βιωσιμότητας.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

Πρόσθετοι βαθμοί απονέμονται για υπηρεσίες τροφοδοσίας οι οποίες πληρούν τα 2 αναγραφόμενα Στοιχειώδη κριτήρια ανάθεσης Πρόσθετοι βαθμοί απονέμονται, επίσης, για υπηρεσίες τροφοδοσίας οι οποίες πληρούν, επιπλέον, τα ακόλουθα κριτήρια ανάθεσης:

- **Ολοκληρωμένη παραγωγή:** Επιπλέον ποσοστό προϊόντων που προέρχονται από πηγές Ολοκληρωμένης Παραγωγής πάνω από την ελάχιστη απαίτηση που προβλέπεται στην προδιαγραφή.
- **Προϊόντα υδατοκαλλιέργειας και προϊόντα της θάλασσας :** Αναλογία προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και προϊόντων της θάλασσας (σε σύγκριση με το συνολικό όγκο των αγορασθέντων προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και προϊόντων της θάλασσας) που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας, τα οποία αλιεύονται ή παράγονται με αειφόρες πρακτικές και μεθόδους όπως καθορίζεται σε σχετικό σήμα για αειφόρο αλιεία και υδατοκαλλιέργεια.
- **Πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων :** Αναλογία ζωικών προϊόντων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας, τα οποία παράγονται με υψηλά

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

πρότυπα καλής μεταχείρισης σύμφωνα με τις εθνικές κατευθυντήριες οδηγίες.

- **Εξοπλισμός:** Πρέπει να πληρούνται τα ακόλουθα κριτήρια:
 - Τα ψυγεία και οι καταψύκτες που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας δεν περιέχουν ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος (υδροχλωροφθοράνθρακες [HCFC]) και υδροφθοράνθρακες (HFC).
 - εξοπλισμός που χρησιμοποιείται πληροί ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, εφόσον υφίστανται τέτοια πρότυπα: Energy Star, ενεργειακό σήμα EE.
 - Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται ευνοεί την αποδοτική κατανάλωση νερού σύμφωνα με το σήμα EE.
- **Προϊόντα καθαρισμού**

ΟΡΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Ο ανάδοχος οφείλει να οφείλουν να τηρεί τους 2 όρους εκτέλεσης της σύμβασης που αναγράφονται στα Στοιχειώδη κριτήρια. Επίσης, ο ανάδοχος οφείλει να τηρεί τους ακόλουθους συμβατικούς όρους:

◆ Εκπαίδευση προσωπικού

Το προσωπικό τροφοδοσίας πρέπει να είναι εκπαιδευμένο στην ελαχιστοποίηση και στη διαχείριση των αποβλήτων και στην επιλεκτική συλλογή αποβλήτων καθώς επίσης στις πληροφορίες των προϊόντων (προέλευση, περιβαλλοντική και κοινωνική ποιότητα των προϊόντων). Ο ανάδοχος οφείλει να υποβάλει σχέδιο εκπαίδευσης μετά την ανάθεση της σύμβασης και, στη λήξη της σύμβασης, θα υποβάλει στην αναθέτουσα αρχή πιστοποιητικό στο οποίο δηλώνεται η εκπαίδευση που παρασχέθηκε τόσο στο νέο όσο και στο μόνιμο προσωπικό.

◆ Διαχείριση της υπηρεσίας

Εάν δεν περιλαμβάνονται κριτήρια επιλογής, ο ανάδοχος οφείλει να καταβάλει προσπάθεια προκειμένου να διασφαλίσει, ότι τα τρόφιμα που χρησιμοποιούνται κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας παράγονται με τρόπο που ελαχιστοποιεί τις ανεπιθύμητες περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Συνεπώς, εντός του πρώτου εξαμήνου της σύμβασης, ο ανάδοχος οφείλει να έχει καταρτίσει και τεκμηριώσει περιβαλλοντικές διαδικασίες τουλάχιστον για τους ακόλουθους τομείς:

- Εκτίμηση των πιο σημαντικών περιβαλλοντικών πτυχών της παρεχόμενης υπηρεσίας.
- Επιλογή, χειρισμός και συντήρηση των τροφίμων.
- Ελαχιστοποίηση και επιλεκτική συλλογή αποβλήτων.
- Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και νερού κατά την παρασκευή και τη μεταφορά τροφίμων.
- Εκπαίδευση.

4.3 ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ Procura+ – ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ²⁷

Τα βασικά κριτήρια Procura+ για την αγορά τροφίμων και τις υπηρεσίες τροφοδοσίας που παρουσιάζονται εστιάζουν στην αύξηση της αγοράς βιολογικών τροφίμων. Δύο εκδοχές κριτηρίων έχουν αναπτυχθεί, ανάλογα με το αν κανείς αγοράζει άμεσα τρόφιμα ή αν αυτό πραγματοποιείται μέσω εξουσιοδοτημένης εταιρείας τροφοδοσίας. Με βάση και τις δύο εκδοχές προτείνεται για συγκεκριμένα τρόφιμα να καθιερωθούν κατώτατα όρια για προϊόντα βιολογικής προέλευσης και να αναπτυχθούν κριτήρια ανάθεσης, τέτοια ώστε να επιβραβεύονται οι προσφορές που είναι καλύτερες από τις ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές. Ωστόσο, δεν προτείνονται συγκεκριμένα κατώτατα όρια, καθώς οι συνθήκες αγοράς διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών της Ευρώπης. Για τον καθορισμό των κατώτατων ορίων ενδείκνυται αρχικά μία έρευνα αγοράς για τη διερεύνηση των τιμών.

ΑΜΕΣΗ ΑΓΟΡΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ – ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Αντικείμενο: Αγορά τροφίμων που περιέχουν συγκεκριμένο ποσοστό από βιολογικές καλλιέργειες.

Προδιαγραφές: ‘X% του [εισάγετε το τρόφιμο, π.χ. X% των λαχανικών, X% των γαλακτοκομικών] κατά βάρος [εισάγετε το βάρος] πρέπει να είναι βιολογικό και να συμμορφώνεται με τον Κανονισμό της Ε.Κ. 2092/91, της 24ης Ιουνίου 1991 για τη βιολογική καλλιέργεια αγροτικών προϊόντων, καθώς και τον Κανονισμό της Ε.Κ. της 19ης Ιουλίου 1999, που αναφέρεται συγκεκριμένα στα βιολογικά προϊόντα ζωικής προέλευσης.

²⁷ ΠΗΓΗ : https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/sites/iee-projects/files/projects/documents/deep_manual_procura_el.pdf

Κριτήρια ανάθεσης: Η σύμβαση θα ανατεθεί στον υποψήφιο που θα συγκεντρώσει την υψηλότερη βαθμολογία, με βάση το ακόλουθο σχήμα:

- Ποσοστό βιολογικής προέλευσης: 10 βαθμοί (στους 100). Βαθμοί δίνονται ανάλογα με την αύξηση, κατά βάρος, του ποσοστού βιολογικής προέλευσης στα τρόφιμα (π.χ. λαχανικά, γαλακτοκομικά) πέρα από το κατώτατο απαιτούμενο όριο
- Υπόλοιπα: 90 βαθμοί (στους 100)

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ – ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Αντικείμενο: Συμβόλαιο για υπηρεσίες τροφοδοσίας συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης για προϊόντα βιολογικής προέλευσης.

Προδιαγραφές: 'X% του [εισάγετε το τρόφιμο, π.χ. X% των λαχανικών, X% των γαλακτοκομικών] κατά βάρος [εισάγετε το βάρος] πρέπει να είναι βιολογικό και επομένως να συμμορφώνεται με τον Κανονισμό της Ε.Κ. 2092/91, της 24ης Ιουνίου 1991 για τη βιολογική καλλιέργεια αγροτικών προϊόντων, καθώς και τον Κανονισμό της Ε.Κ. της 19ης Ιουλίου 1999, που αναφέρεται συγκεκριμένα στα βιολογικά προϊόντα ζωικής προέλευσης.

Κριτήρια ανάθεσης: Η σύμβαση θα ανατεθεί στον υποψήφιο που θα συγκεντρώσει την υψηλότερη βαθμολογία, με βάση το ακόλουθο σχήμα:

- Ποσοστό βιολογικής προέλευσης: 10 βαθμοί (στους 100). Βαθμοί δίνονται ανάλογα με την αύξηση, κατά βάρος, του ποσοστού βιολογικής προέλευσης στα τρόφιμα (π.χ. λαχανικά, γαλακτοκομικά) πέρα από το κατώτατο απαιτούμενο όριο.
- Υπόλοιπα: 90 βαθμοί (στους 100)

4.4 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΑ ΑΓΑΘΑ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

- Πανεπιστήμιο Tufts²⁸ στη Μασαχουσέτη : Έχει αναπτύξει ένα πρόγραμμα ενημέρωσης με θέμα την ασφάλεια των τροφίμων (Tufts Food Awareness Project - TFAP). Στόχος είναι η ενημέρωση της πανεπιστημιακής κοινότητας για τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές καθώς και τις συνέπειες στην υγεία που σχετίζονται με την παραγωγή των τροφίμων. Παράλληλα, τονίζει τα οφέλη από την ενίσχυση της τοπικής αγοράς, των οικολογικών μεθόδων παραγωγής και του Δίκαιου Εμπορίου. Για την προώθηση αειφόρων μεθόδων γεωργίας συνεργάζεται με όλες τις δυνατές ομάδες ενδιαφέροντος όπως τοπικούς καλλιεργητές και την τοπική αγορά. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι υπηρεσίες που σχετίζονται με τη φοιτητική λέσχη του πανεπιστημίου λαμβάνουν υπόψη τους την προτίμηση των φοιτητών για αγορά οικολογικών τροφίμων και εργάζονται πάνω από μια δεκαετία στο να διερευνούν την διαθεσιμότητα αυτών των αγορών. Τελευταία λειτουργεί καφετέρια με εξ' ολοκλήρου αγαθά Δίκαιου Εμπορίου, εισαγωγή βιολογικών τροφίμων σε όλα τα εστιατόρια και αύξηση του ποσοστού σε τρόφιμα τοπικής καλλιέργειας.
- Πανεπιστήμιο Durham : Υπηρεσία Προμηθειών του Πανεπιστημίου του Durham και το Catering Τμήματος έχουν εργαστεί από κοινού προκειμένου να παρέχουν ένα φάσμα υπηρεσιών σε 10 πλήρως τροφοδοτημένα κολέγια και άλλα καταστήματα εστίασης. Ο στόχος ήταν να μεγιστοποιήσει αγοραστικής δύναμης (£ 2,7 εκ ετήσια δαπάνη τροφίμων), λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές αξίες και τις ευθύνες. Αυτό είναι ένα λαμπρό παράδειγμα για το πώς τα πανεπιστήμια μπορούν να συνεργάζονται στενά με τους προμηθευτές για την επίτευξη βιώσιμης προμήθειας τροφίμων, χωρίς να αυξάνεται το κόστος τους. Το DU έχει υιοθετήσει ένα μοναδικό και καινοτόμο σύστημα να συνεργαστεί στενά με τους προμηθευτές τους στην παροχή τοπικών και εποχιακών τροφίμων.
- Ρώμη : Υπήρξε μια αξιόλογη (και αξιοζήλευτη) στροφή στα σχολικά γεύματα της Ρώμης κάτι το οποίο πρόκειται για μία πραγματική πράσινη επανάσταση. Αν το φαγητό δεν είναι βιολογικό , ίσως πρέπει να βασίζεται σε εποχιακά και τοπικά / περιφερειακά προϊόντα και

28 <http://now.tufts.edu/articles/little-locavores>

να είναι πάντα μαγειρεμένο από το μηδέν. Φιλικό προς το περιβάλλον εξοπλισμό και καθαρά προϊόντα ήταν αυτά που σχεδίασε η Dr. Silvana Sarri και εισήγαγε ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ στις αρχές προμηθειών τροφίμων στη Ρώμη στα σχολεία το 2001.

- Nottingham University : Το Nottingham University Hospital NHS Trust είναι ένα από τα μεγαλύτερα της χώρας και η Πανεπιστημιούπολη φροντίζει για χωρητικότητα 1.100 κρεβατιών και ένα πλήρες προσωπικό. Το 2004 η πανεπιστημιούπολη της πόλης άρχισε να αναλαμβάνει μια σημαντική ανάπλαση στο σχέδιο τροφοδοσίας του στην υιοθέτηση της πρωτοβουλίας Προμηθειών Δημόσιου Τομέα των Τροφίμων. Στην αναδιάταξη του σχεδίου catering με την Προμήθεια Δημοσίου Τομέα Τροφίμων η πανεπιστημιούπολη άνοιξε ολόκληρο το μενού εστίασης σε τοπικούς και περιφερειακούς προμηθευτές, καθώς και την κατάρτιση των εργαζομένων από την κοινότητα. Το άνοιγμα του μενού απαιτούσε 2 βήματα όπως : Επανασχεδιασμό του μενού για να καταστεί δυνατή η εποχιακή προσφορά τροφίμων και να αλλάξει τη γλώσσα του μενού για να καταστεί δυνατή η ευελιξία, για παράδειγμα, να κινείται προς την κατεύθυνση «εποχιακά λαχανικά.» Η πανεπιστημιούπολη βρήκε επίσης αναγκαία να προσθέσει μια «Σпеσιαλιτέ του σεφ», η οποία θα μπορούσε να αλλάζει κάθε εβδομάδα για να αντιδρά με τη διαθεσιμότητα των τροφίμων. Το Trust's City Hospital campus βλέπει το ρόλο του ως ένα νοσοκομείο που επιδιώκει καινοτόμα και βιώσιμα σχέδια και συνεχίζει για να βελτιώσει τα υπάρχοντα σχέδια. Κατά τη διαδικασία της συμβολή του στην ανάπτυξη της κοινότητας που ψάχνουν να χρησιμοποιήσουν τις τρέχουσες και μελλοντικές τεχνολογίες για να σχεδιάσουν μια Κεντρική Κουζίνα Παραγωγής για το νοσοκομείο θα θέσει £ 2m στην τοπική και περιφερειακή οικονομία, για να μειώσει έως και 30.000 μίλια τροφίμων κάθε χρόνο και να εξαλείψει τη συσκευασία τροφίμων για πάνω από 320.000 ασθενείς ετησίως.
- Malmo²⁹ : Στόχος Malmo είναι να εξυπηρετήσει 100% με βιολογικά τρόφιμα όλες τις δημόσιες υπηρεσίες catering από το 2020. Ένα πιλοτικό σχέδιο προμηθειών για το σχολείο Djupadal είναι να καθορίσουν τον αριθμό των απαιτήσεων, όπως για τα βιολογικά προϊόντα να περιλαμβάνονται στην ποικιλία των προϊόντων, για τα αλλεργικά προϊόντα να συμμορφώνονται με τα κριτήρια του Συμβουλίου Διαχείρισης Ναυτιλίας και για τις παραδόσεις να γίνονται μία φορά την εβδομάδα. Μέχρι το τέλος του πιλοτικού το 97% του φαγητού που σερβίρεται σε καντίνα ήταν οργανικό. Αντίκτυπο στον προϋπολογισμό ήταν να μια μετατόπιση από τα προϊόντα με βάση το κρέας προς εποχιακά λαχανικά.

29 <http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/Buying-Green-Handbook-3rd-Edition.pdf>

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

- East Ayrshire Council είναι υπεύθυνο για 44 πρωτοβάθμια και εννέα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, προσφέροντας περίπου 1,3 εκατομμύρια σχολικά γεύματα ανά έτος. Μια σύμβαση είχε διαφημιστεί το 2008 για να καλύψει την προμήθεια τροφίμων και ποτών σε 30 σχολεία για χρονικό διάστημα μέχρι σε τρία χρόνια. Οι στόχοι ήταν να μετατρέψει τα μενού που προσφέρονται για τη μείωση των εξαρτημένων από τα επεξεργασμένα τρόφιμα και να εξασφαλίσουν καλά διατροφικά πρότυπα. Την ίδια ώρα, οι μειώσεις στις συσκευασίες και μια στροφή προς τα βιολογικά προϊόντα είχαν σκοπό την μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των σχολικών γευμάτων.

Η παραγωγή τροφίμων έχει ένα τεράστιο αντίκτυπο όσον αφορά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, τη ρύπανση του εδάφους και των υδάτων, και την εξάντληση των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας. Οι επιπτώσεις της βιομηχανικής γεωργίας, η χρήση φυτοφαρμάκων και η παραγωγή κρέατος, και ιδίως οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Η στροφή προς τη βιολογική γεωργία, λιγότερο επεξεργασμένα τρόφιμα και την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων τροφίμων μπορούν όλοι να βοηθήσουν να μειωθεί αυτό το βάρος. Ανεξάρτητη έρευνα που διεξήχθη από την Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος της Σκωτίας έδειξε ότι η εξοικονόμηση εκπομπών CO₂ που σχετίζονται με την αλλαγή στην προμήθεια τροφίμων για ένα σχολείο μόνο ανέρχεται σε 37,7 τόνους ετησίως.

4.5 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Η γεωργία, η επεξεργασία τροφίμων και η διανομή είναι αναμφισβήτητα ο ακρογωνιαίος λίθος της κάθε οικονομίας. Το φαγητό είναι βασική ανθρώπινη ανάγκη. Είναι συνθήκη της υγείας του ανθρώπου, και είναι μία από τις πιο άμεσες συνδέσεις μας προς το περιβάλλον. Μετά απ'όλα είσαι αυτό που τρως!

Η άνευ προηγουμένου προσοχή στην ποιότητα και την προέλευση των τροφίμων μόλις τα τελευταία χρόνια έχει επιταχύνει τις προσπάθειες από τους αγρότες, κτηνοτρόφους, μεταποιητές τροφίμων, χονδρεμπόρους για την καλύτερη κατανόηση και αντιμετώπιση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών ανησυχιών, με παράλληλη τήρηση των προσδοκίων ποιότητας και τους περιορισμούς των τιμών.

Εξετάζοντας τα τρόφιμα και τη γεωργία μέσα από το φακό της αειφορίας αποκαλύπτεται ένα σύνθετο πλέγμα αλληλένδετων ζητημάτων. Ένας μερικός κατάλογος περιλαμβάνει:

- Εργασιακά θέματα - Γεωργία και επεξεργασία τροφίμων είναι από τα πιο δύσκολα, πιο επικίνδυνα επαγγέλματα.
- Καλή διαβίωση των ζώων
- Ορμόνες και μη θεραπευτικά αντιβιοτικά
- Η γενετική τροποποίηση των καλλιεργειών και της κτηνοτροφίας
- Τοξικότητα
- Διατήρηση και ποιότητα νερού
- Διατήρηση και υγεία εδάφους
- Φαινόμενο του θερμοκηπίου
- Προστασία της άγριας ζωής
- Τοπικές Οικονομίες
- Ασφάλεια και ποιότητα φαγητού
- Ανησυχίες για την υγεία που σχετίζονται με την διατροφή

ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

- ◆ Βελτίωση της ροής πληροφοριών και τις σχέσεις με τους προμηθευτές
- ◆ Πληρούν ή υπερβαίνουν τις προσδοκίες ποιότητας και κόστους

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

- ◆ Μειώνουν τον κίνδυνο ή την έκθεση της ευθύνης που σχετίζονται με τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και υγειονομικές ανησυχίες
- ◆ Μείωση των τελών διάθεσης αποβλήτων και απορριμμάτων
- ◆ Πίστωση για να βοηθήσει τη βελτίωση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιδόσεων από τους προμηθευτές
- ◆ Συνειδητοποιούνται εμπορικά πλεονεκτήματα έναντι των λιγότερο δυναμικών των ανταγωνιστών
- ◆ Επίδειξη στις οργανωτικές αξίες και τη βελτίωση των δημόσιων σχέσεων

Υπάρχει ένας αυξανόμενος αριθμός των επιτυχημένων έργων σε όλο τον κόσμο που φέρνουν πιο βιώσιμα τρόφιμα σε ιδρύματα. Ωστόσο, μέχρι σήμερα, πολύ λίγα ιδρύματα έχουν επίσημες πολιτικές αγοράς για να καθοδηγήσουν και να υποστηρίξουν τέτοιες πρωτοβουλίες, και ως αποτέλεσμα η συνολική επίδραση πολλών σχεδίων ήταν περιορισμένη.

Η υιοθέτηση μιας βιώσιμης πολιτικής για την αγορά τροφίμων επιτρέπει στα θεσμικά όργανα να κινηθούν από μεμονωμένα έργα, που υπέστη το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των λίγων ανθρώπων σε ένα θεσμικό πλαίσιο για την κατανόηση και την επίτευξη της αλλαγής προς ένα πιο βιώσιμο σύστημα τροφίμων.

Υιοθέτηση μιας βιώσιμης πολιτικής για την αγορά τροφίμων προσφέρει πολλά και σημαντικά οφέλη. Όπως :

1. Θεσμοθέτηση λαϊκών πρωτοβουλιών προμηθειών.
2. Διευκολύνει την επικοινωνία με προμηθευτές, εργαζόμενους, φοιτητές / ασθενείς και το κοινό.
3. Καθιέρωση ενός πλαισίου και τα εργαλεία για να κατευθύνουν τις αγοραστικές αποφάσεις.
4. Δημιουργία και εξορθολογισμό των κινήτρων για την αλλαγή από τους προμηθευτές υπηρεσιών εστίασης και των τροφίμων.
5. Παρέχεται μια σαφή πορεία για την αύξηση της εμβέλειας και των επιπτώσεων.
6. Δημιουργία μηχανισμών για τη συλλογή και αξιολόγηση στοιχείων κόστους και απόδοσης για να καθοδηγήσει τις προσπάθειες.

ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Κάθε χρόνο οι ευρωπαϊκές δημόσιες αρχές δαπανούν το αντίστοιχο του 16% της ΕΕ Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόντος στην αγορά αγαθών, όπως εξοπλισμός γραφείου, δομικά στοιχεία και οχήματα μεταφοράς υπηρεσιών, όπως είναι η συντήρηση κτηρίων, οι υπηρεσίες μεταφοράς, καθαρισμού και υπηρεσίες τροφοδοσίας και έργα. Οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να διαμορφώσουν στην παραγωγή και στην κατανάλωση τάσεις και σημαντική ζήτηση από τις δημόσιες αρχές για πιο "πράσινα" προϊόντα θα δημιουργήσει ή θα διευρύνει τις αγορές για φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα και υπηρεσίες. Με αυτόν τον τρόπο, θα παρέχονται κίνητρα για τις επιχειρήσεις να αναπτύξουν περιβαλλοντικές τεχνολογίες.

Μια πιο βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και των πρώτων υλών θα ωφελήσει το περιβάλλον καθώς και το σύνολο της οικονομίας, δημιουργώντας ευκαιρίες για τις αναδυόμενες << πράσινες οικονομίες>>. Μια μετατόπιση θα μπορούσε επίσης να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας με την τόνωση της καινοτομίας στις οικολογικές τεχνολογίες, οι οποίες έχουν αναγνωριστεί ως τομέας υψηλής ανάπτυξης όπου η Ευρώπη ήδη είναι παγκόσμιος ηγέτης.

Μελέτες έχουν επιβεβαιώσει ότι υπάρχει σημαντικό περιθώριο για οικονομικώς αποτελεσματικές πράσινες δημόσιες συμβάσεις (ΠΔΣ) - ιδίως σε τομείς όπου τα πράσινα προϊόντα δεν είναι ακριβά. Δεδομένου ότι τα «πράσινα» προϊόντα ορίζονται με βάση τον κύκλο ζωής, οι πράσινες δημοσίες συμβάσεις θα επηρεάσουν το σύνολο της αλυσίδας εφοδιασμού και θα τονώσει επίσης τη χρήση των πράσινων προτύπων στις ιδιωτικές συμβάσεις.

4.6 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ " ΠΡΑΣΙΝΙΣΜΑ " ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ³⁰

Ο ρόλος της περιβαλλοντικής διάστασης όσον αφορά στη διαχείριση των προμηθειών είναι σημαντικός στην αποδοτικότητα της λειτουργικής διαδικασίας, εφόσον ασκεί σχετική επίδραση στην απόδοση των τελικών προϊόντων ή υπηρεσιών. Με την επίτευξη της προαναφερόμενης συσχέτισης, μία επιχείρηση ή ένας οργανισμός μπορεί να βελτιώσει τις επιδόσεις του, δημιουργώντας παράλληλα μια σειρά γεγονότων, τα οποία με τη σειρά τους δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον.

Οι ενέργειες που μπορούν να γίνουν είναι οι εξής :

- Μείωση της ποσότητας περιεχόμενων συστατικών με χαμηλή περιβαλλοντική απόδοση, ώστε να αποφευχθούν αρνητικές επιπτώσεις στην αλυσίδα προμηθειών. Συνήθως για τα προϊόντα που αποτελούνται από μεγάλο αριθμό διαφορετικών υλικών, δε γίνεται κάποια ιδιαίτερη προσπάθεια, ώστε να μειωθεί η πολυπλοκότητα των συστατικών τους, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ανακύκλωση κάποιων προϊόντων, εξαιτίας κάποιων μεμονωμένων συστατικών τους.
- Αποτελεσματικός έλεγχος του κόστους των πράσινων προϊόντων, τα οποία εξαιτίας της φιλικότερης προς το περιβάλλον παραγωγικής διαδικασίας έχουν μεγαλύτερη τιμή από τα αντίστοιχα που παράγονται με απλούστερες διαδικασίες. Σε αυτή την περίπτωση, η δημιουργία συνεταιριστικών σχέσεων, θα μπορούσε να καταστήσει ικανές τις επιχειρήσεις ή/και τους οργανισμούς, ώστε να περιορίσουν τις δαπάνες για την αγορά τέτοιων προϊόντων
- Μείωση του χρόνου απόκρισης της επιχείρησης/οργανισμού στην αγορά, ώστε να γίνεται πιο εύκολη προσαρμογή στις συνεχείς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις.
- Αποτελεσματική συνεργασία με τους προμηθευτές, εφόσον παίζει σημαντικό ρόλο πόσο περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένοι είναι.

30 ΠΗΓΗ : https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/sites/iee-projects/files/projects/documents/deep_manual_procura_el.pdf

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

5.1 Σκοπός της Έρευνας

Η παρούσα έρευνα εκπονήθηκε στο πλαίσιο της υλοποίησης της διπλωματικής εργασίας και το πεδίο της έρευνας ήταν οι Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί. Στόχος της συγκεκριμένης έρευνας είναι η καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης στους παιδικούς σταθμούς καθώς επίσης και η διερεύνηση της σίτισης των Παιδικών Σταθμών για το εάν ακολουθούν τις συστάσεις για τις Πράσινες Προμήθειες σε διατροφικά αγαθά, είτε αυτά είναι τρόφιμα είτε ποτά.

5.2 Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Εφόσον έγινε η συλλογή των απαραίτητων στοιχείων και πληροφοριών από την αντίστοιχη επιστημονική βιβλιογραφία και αρθρογραφία σχετικά με την έννοια των Πράσινων Προμηθειών, με το τι ισχύει νομοθετικά σε Ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο Ελλάδας, με διάφορα παραδείγματα ένταξης των Πράσινων Προμηθειών στα διατροφικά αγαθά των ατόμων, στα οφέλη που παρέχουν στα άτομα αλλά και στην κοινωνία· κρίθηκε σκόπιμη μία περεταίρω διερεύνησή των Πράσινων Προμηθειών σε σχέση με τα διατροφικά αγαθά των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών.

Όσον αφορά την συλλογή πληροφοριών και στοιχείων ώστε να καταγραφεί το θεωρητικό μέρος της διπλωματικής εργασίας λήφθηκαν υπόψη η επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας της Ελλάδος καθώς επίσης και η ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να καλυφθεί το νομοθετικό πλαίσιο των Πράσινων Προμηθειών σε τοπικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Επιπλέον, μεγάλο μέρος της διπλωματικής εργασίας βασίστηκε σε επιστημονικά άρθρα όπου εντοπίστηκαν στην επίσημη ιστοσελίδα του Scopus και Google Scholar ώστε να δοθούν παραδείγματα υλοποίησης των Πράσινων Προμηθειών σε διατροφικά αγαθά σε διάφορες χώρες του κόσμου.

5.3 Ερευνητικό Περιεχόμενο – Διεξαγωγή της Έρευνας

Υπάρχει ένα μεγάλο εύρος μεθοδολογιών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διεξαγωγή της έρευνας. Η επιλογή της μεθοδολογίας η οποία θα χρησιμοποιηθεί τελικά σχετίζεται με τον τρόπο με τον οποίο το πρόβλημα μελετάται. Ο σχεδιασμός της έρευνας είναι μια στρατηγική επιλογή που γίνεται με σκοπό τον εντοπισμό μιας προσέγγισης, η οποία θα επιτρέψει την επίλυση του

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

ερευνητικού προβλήματος με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Ο κατάλληλος σχεδιασμός της έρευνας διασφαλίζει ότι η συλλεγόμενη πληροφορία είναι ακριβής και σχετική με τους τεθέντες σκοπούς και στόχους της. Αντιθέτως ένας ελλιπής και μη κατάλληλος για την περίπτωση σχεδιασμός, καταλήγει στη συλλογή πληροφορήσης που δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ερευνητικού προβλήματος.

Στην περίπτωση της συγκεκριμένης έρευνας τέθηκαν σε λειτουργία δύο μεθοδολογίες : Έρευνα Ι (Ερωτηματολόγια) και Έρευνα ΙΙ (Συνεντεύξεις).

ΕΡΕΥΝΑ Ι : Ερωτηματολόγια

Δείγμα : 16 Δήμοι της Αττικής, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου , Περίοδος Αυγούστου – Οκτωβρίου

Εργαλείο : Ερωτηματολόγιο

Για την υλοποίηση της έρευνας αυτής δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο 15 ερωτήσεων κλειστού τύπου διάρκειας το πολύ 7 λεπτών που στάλθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε 16 δήμους της Αττικής (**Πίνακας 1**) μαζί με συνοδευτική επιστολή επεξήγησης της έρευνας (**Παράρτημα Ι**). Ο μέγιστος χρόνος παραλαβής των ερωτηματολογίων από την ημέρα αποστολής τους ήταν μία εβδομάδα. Η χρονική περίοδο που απαιτήθηκε για την υλοποίηση, την αποστολή, την συμπλήρωση και την συλλογή των ερωτηματολογίων ήταν από τον μήνα Αύγουστο του 2016 έως και τον Οκτώβριο του 2016. Οι ερωτώμενοι απάντησαν στα ερωτηματολόγια εμπιστευτικά για να διασφαλιστεί η προστασία των απόψεών τους. (**Παράρτημα ΙΙ**)

Πίνακας 1

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΑ
ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΜΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ

ΕΡΕΥΝΑ II : Συνεντεύξεις

Ο σκοπός των συνεντεύξεων είναι η συλλογή των στοιχείων της έρευνας στους δύο Δήμους που επιλέχθηκαν (Χαλκίδας – Ηλιούπολης) και η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων με προσωπική συνέντευξη. Επιπλέον, επιμέρους σκοπός ήταν και η ενημέρωση για τις Πράσινες Προμήθειες στα διατροφικά αγαθά, η συζήτηση και η άντληση πληροφοριών από την υλοποίησή τους.

Έτσι λοιπόν, εκτός από τα ερωτηματολόγια κρίθηκε σκόπιμο να διεξαχθούν και δύο συνεντεύξεις με τους υπεύθυνους των Παιδικών Σταθμών στους δήμους Χαλκιδέων και Ηλιούπολης αντίστοιχα. Ο ερευνητής διεξήγαγε προσωπικά τις συνεντεύξεις την περίοδο του Σεπτεμβρίου. Οι συνεντεύξεις είχαν διάρκεια 45 λεπτά. Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια ενός interview guided-questionnaire. Πραγματοποιήθηκε μέσω ενός πλαισίου ερωτημάτων, το οποίο περιείχε ανοιχτές τυποποιημένες ερωτήσεις, που ακολουθούσαν μία σειρά. **(Παράρτημα III)**

5.4 Στατιστική Ανάλυση

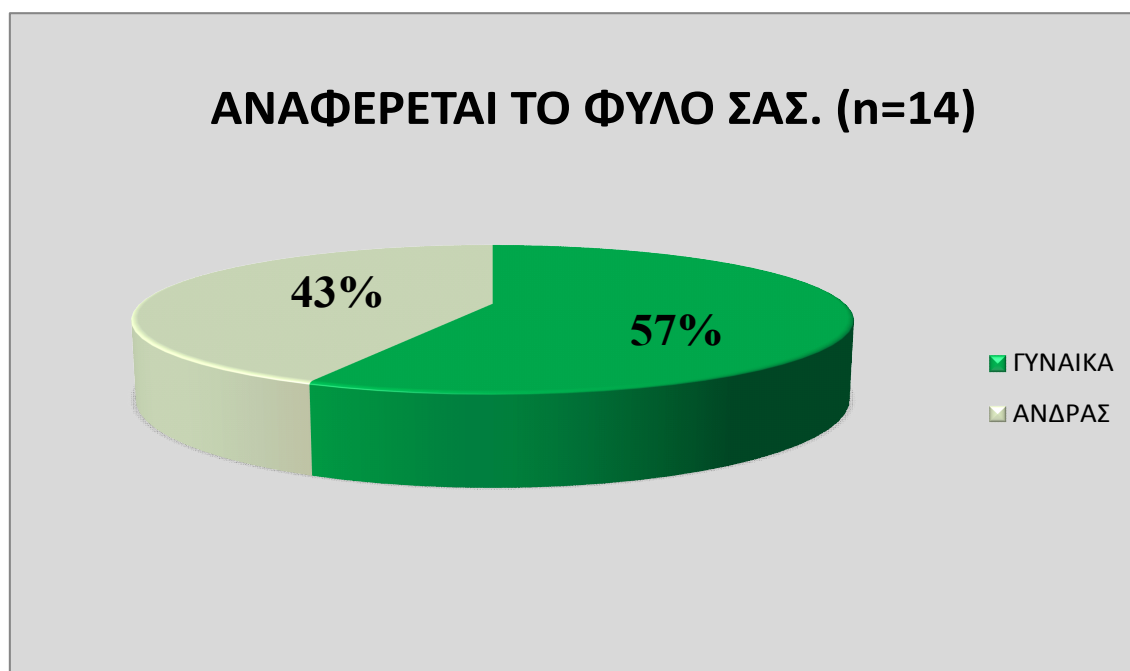
Η στατιστική ανάλυση στην παρούσα διπλωματική εργασία δεν έγινε με την βοήθεια κάποιου στατιστικού προγράμματος διότι ο αριθμός των απαντήσεων που συλλέχθηκαν από τα ερωτηματολόγια ήταν πολύ μικρός συγκεκριμένα ήταν 14 απαντήσεις. Βέβαια, η επεξεργασία των διαγραμμάτων έγινε με την βοήθεια του προγράμματος Microsoft Excel 2010.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

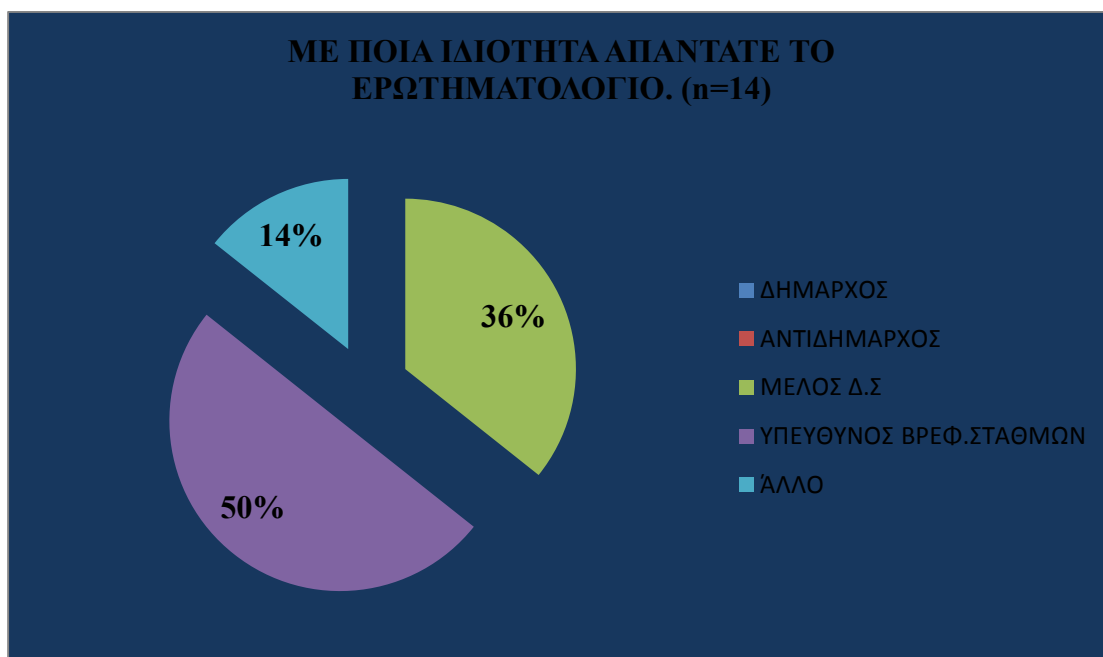
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6° : ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται τα αποτελέσματα από την συλλογή και επεξεργασία των ερωτηματολογίων τα οποία στάλθηκαν σε 16 Δήμους της Αττικής και λήφθηκαν απαντήσεις από τους 14. Εκτός των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων το κεφάλαιο περιλαμβάνει και δύο συνεντεύξεις όπου έλαβαν χώρα στον Δήμο της Χαλκίδας και στον Δήμο της Ηλιούπολης με σκοπό την άμεση επαφή με τους Υπεύθυνους των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών και την συλλογή περισσότερων πληροφοριών σχετικά με της Πράσινες Προμήθειες σε διατροφικά αγαθά.

6.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ

Όπως παρατηρούμε στο παραπάνω γράφημα στην αναφορά του φύλου υπερισχύει το θηλυκό με 57% έναντι του αρσενικού όπου έχει ποσοστό 43%. Στο σύνολο των απαντήσεων όπου είναι 14 έχουμε οκτώ απαντήσεις για το γυναικείο φύλο και έξι για το ανδρικό.

Στην δεύτερη ερώτηση του ερωτηματολογίου, με ποιά ιδιότητα απαντάτε το ερωτηματολόγιο, το 50% δηλαδή επτά απαντήσεις από τις δεκατέσσερις, απάντησε πως είναι υπεύθυνοι των βρεφονηπιακών σταθμών, το 36% που αντιστοιχεί σε πέντε απαντήσεις ήταν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και μόλις το 14%, δηλαδή δύο απαντήσεις αναφέρθηκε ότι ήταν κάτι άλλο.

Σε επόμενη ερώτηση, για το εάν είναι γνωστός ο όρος "πράσινες προμήθειες" το 64% απάντησε θετικά και το 36% αρνητικά. Υπήρξαν δηλαδή εννέα θετικές απαντήσεις και πέντε αρνητικές.

Η αμέσως επόμενη ερώτηση που ακολούθησε ήταν να αναφερθούν πόσοι βρεφονηπιακοί – Δημοτικοί Παιδικοί σταθμοί υπήρχαν στον δήμο τους. Η ερώτηση φυσικά δεν ήταν κλειστού τύπου, δεν υπήρχαν επιλογές απλώς συμπλήρωνες το κενό με έναν αριθμό. Λόγω αυτού δεν μπορεί να παρουσιαστεί διαγραμματικά. Οι απαντήσεις ποικίλλουν, συγκεκριμένα κάποιοι απάντησαν 15, άλλοι 10, άλλοι 12, άλλοι 9, 8, 5, 16 στο σύνολο φυσικά οι απαντήσεις ήταν 14.

Στο εάν το καθημερινό διαιτολόγιο είναι ίδιο σε όλους τους βρεφονηπιακούς σταθμούς πάλι το 64% απάντησε θετικά και το 36% αρνητικά. Άρα οι περισσότεροι έχουν κοινό μενού φαγητού για τα παιδιά των παιδικών σταθμών του δήμου τους.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Η επόμενη ερώτηση που ακολούθησε ήταν πάλι σύντομης απάντησης και όχι κλειστού τύπου και αναφερόταν στο ποιός είναι υπεύθυνος για την έκδοση του μενού στους παιδικούς σταθμούς. Οι απαντήσεις και εδώ ήταν 14. Ούτε αυτή μπορεί να παρουσιαστεί διαγραμματικά γι αυτό θα παρουσιαστεί με τον εξής ακόλουθο τρόπο:

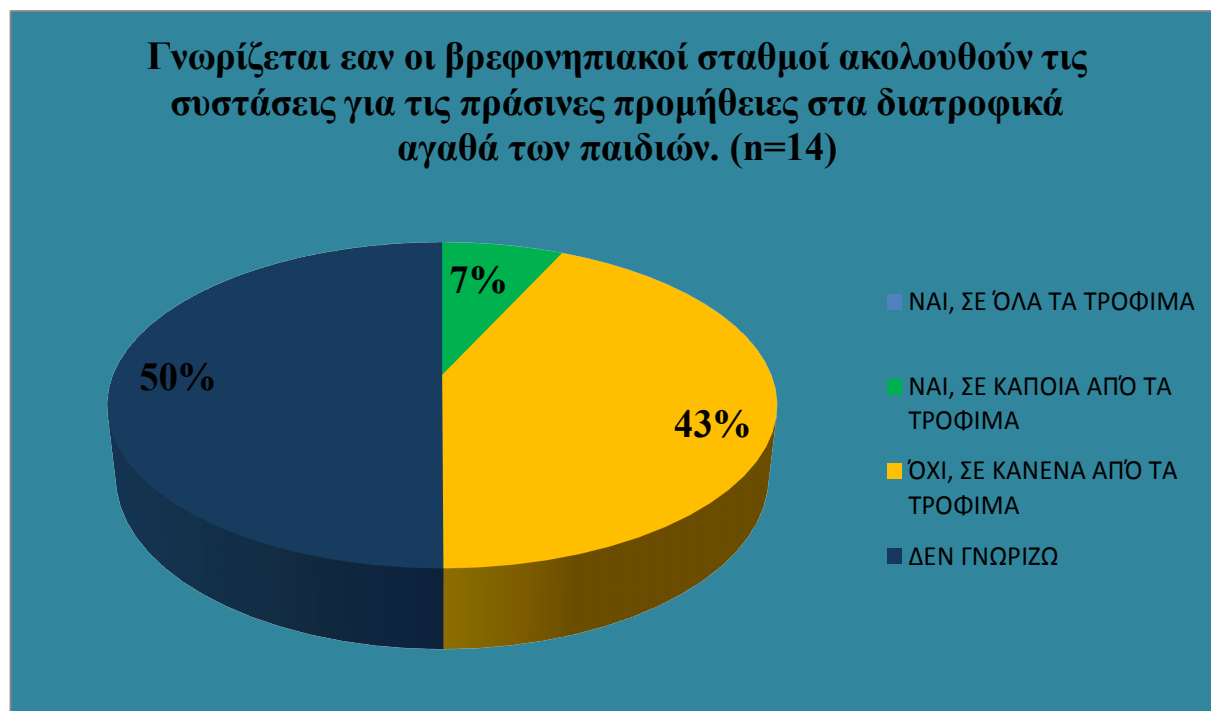
- Η υπεύθυνη του σταθμού με τον/την παιδίατρο (2 απαντήσεις)
- Ο παιδίατρος (4 απαντήσεις)
- Ο διαιτολόγος και ο Παιδίατρος (2 απαντήσεις)
- Ο διαιτολόγος (1 απάντηση)
- Ο παιδίατρος σε συνεργασία με τα μαγειρία των σταθμών (3 απαντήσεις)
- Οι υπεύθυνοι των μαγειριών σε συνεργασία με τους Προϊσταμένους των Τμημάτων (2 απαντήσεις)

Ποίο τμήμα του δήμου είναι υπεύθυνο για την προμήθεια τροφίμων στους παιδικούς σταθμούς, ακόμη μια ερώτηση σύντομης απάντησης που τα αποτελέσματα της θα παρουσιασθούν όπως και παραπάνω. Το σύνολο των απαντήσεων είναι 14.

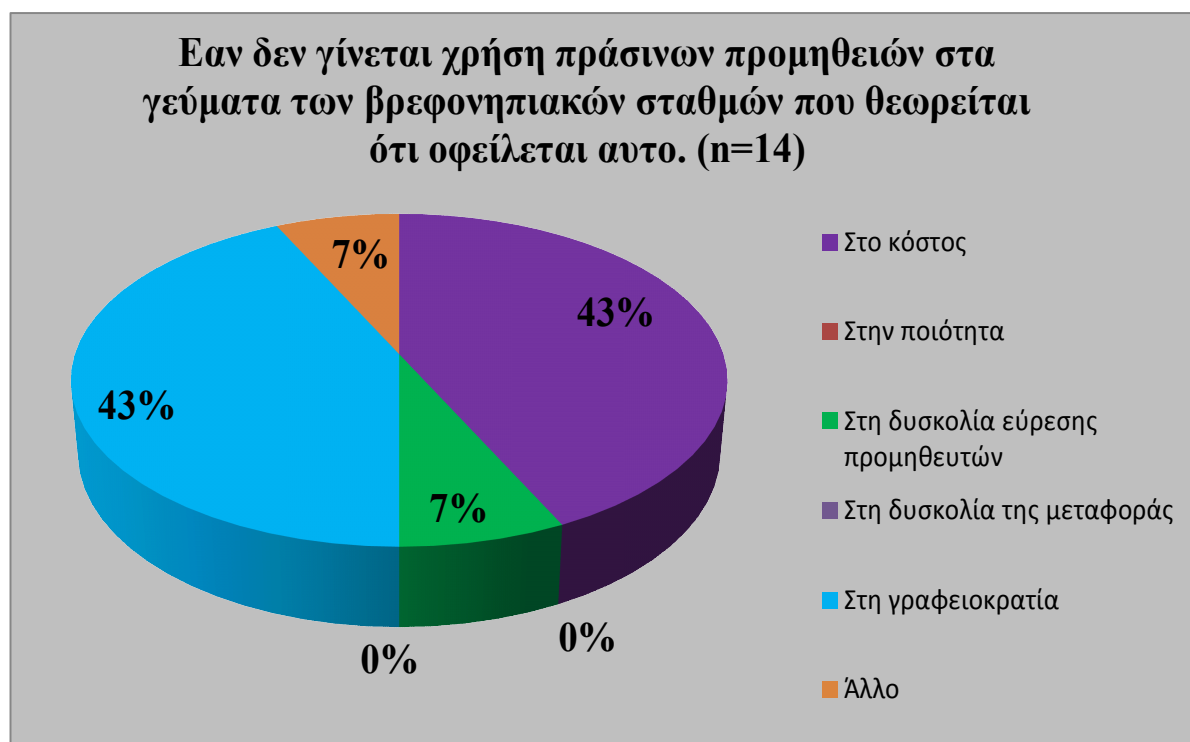
- Το τμήμα Προμηθειών (10 απαντήσεις)
- Το Τμήμα Προμηθειών σε συνεργασία με την Διεύθυνση των Παιδικών σταθμών (3 απαντήσεις)
- Έχουμε δικό μας τμήμα στο ΝΠΔΔ (Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου) (1 απάντηση)

Με βάση ποιά κριτήρια ακολουθούνται για την επιλογή προμήθειας και προμηθευτή το 93% καταλαμβάνει η χαμηλή τιμή και έπειτα μόλις το 7% αναφέρεται στο κάτι άλλο. Δηλαδή από τις 14 απαντήσεις οι 13 ήταν η χαμηλότερη τιμή. Άρα το λιγότερο κόστος είναι εκείνο που λαμβάνεται υπόψη από τους Υπεύθυνους ώστε να γίνει η προμήθεια τροφίμων αλλά και η επιλογή προμηθευτών.

Σε ερώτηση εάν είναι γνωστό κατα πόσο οι βρεφονηπιακοί σταθμοί ακολουθούν τις συστάσεις για τις πράσινες προμήθειες στα διατροφικά αγαθά των παιδιών το 50% απάντησε πως δεν γνωρίζει, δηλαδή οι 7 από τις 14 απαντήσεις δήλωναν άγνοια, το 43% μάλιστα δήλωσε πως σε κανένα από τα τρόφιμα δεν ακολουθούνται συστάσεις για τις πράσινες προμήθειες, δηλαδή 6 απαντήσεις. Και μόλις το 7%, μία απάντηση μόνο δήλωσε πως ακολουθούνται οι συστάσεις σε κάποια από τα τρόφιμα και συγκεκριμένα σε επόμενη ερώτηση που ήταν σύντομης απάντησης και αναφέρονται στο εάν ακολουθούνται οι συστάσεις σε ποιά τρόφιμα ακολουθούνται, απάντησε σε φρούτα και λαχανικά.

Σε ερώτηση που οφείλεται η μη χρήση πράσινων προμηθειών στους βρεφονηπιακούς σταθμούς έχουμε ίδια ποσοστά της τάξεως του 43% για το κόστος και την γραφειοκρατία, για το καθένα δηλαδή δόθηκαν από 6 απαντήσεις και μόλις το 7% παίρνει η δυσκολία εύρεσης προμηθευτών και η απάντηση "άλλο". Άρα και εδώ όπως και πάραπανω αντιλαμβανόμαστε πως το πρόβλημα είναι χρηματικό αλλά και γραφειοκρατικό.

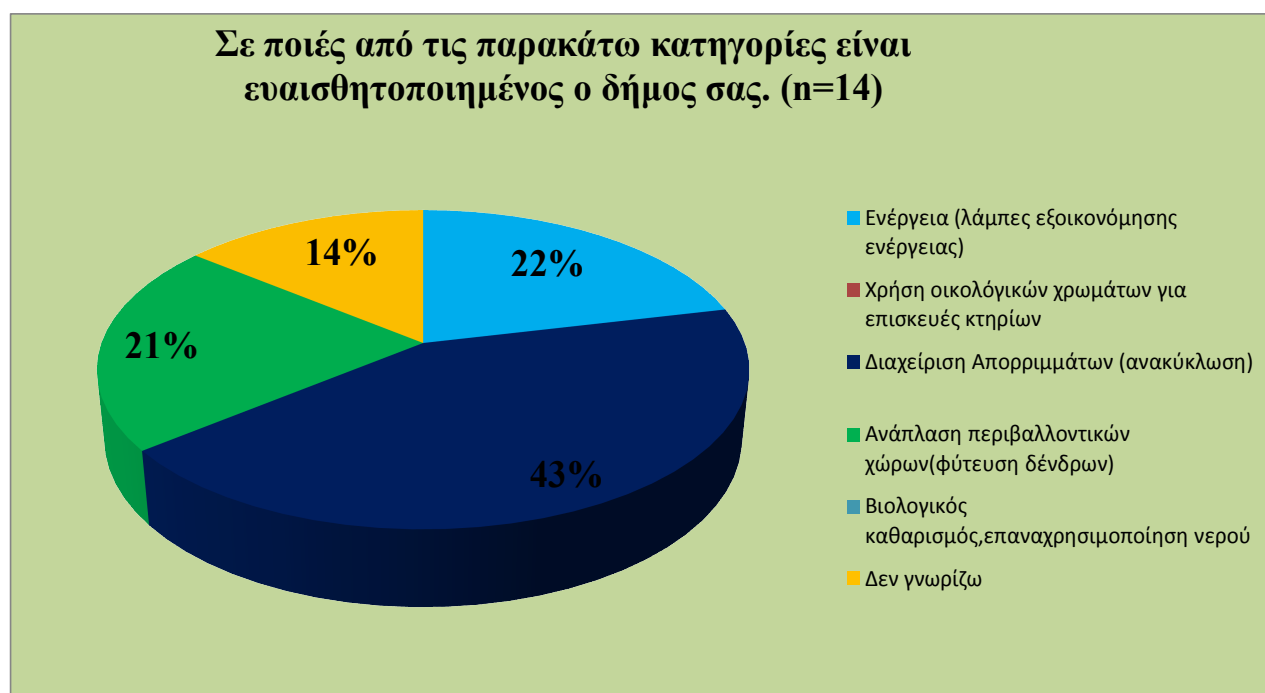
Το 79% απαντά πως δεν γνωρίζει εάν ο Δήμος προτίθενται να προωθήσει τις πράσινες προμήθειες στα διατροφικά αγαθά των παιδικών σταθμών, το 14% απαντά πως δεν προτίθενται και μόλις το 7% ότι προτίθενται. Και σε αυτό το γράφημα διακρίνεται άγνοια.

Σε επόμενη ερώτηση σύντομης απάντησης στο τί θεωρείται ότι πρέπει να συμβεί ώστε οι παιδικοί σταθμοί να υιοθετήσουν τις Πράσινες Προμήθειες οι απαντήσεις ήταν οι εξής ακόλουθες:

- Ενημέρωση (8 απαντήσεις)
- Εκπαίδευση του προσωπικού που πραγματοποιεί τις αγορές (1 απάντηση)
- Να εξαιρεθούν οι Πράσινες Προμήθειες απο τις Γενικές Προμήθειες (1 απάντηση)
- Να μειωθεί το κόστος τους (1 απάντηση)
- Να υπάρξει ενημέρωση και αλλαγή διοίκησης (1 απάντηση)
- Αλλαγή νοοτροπίας διοίκησης (1 απάντηση)
- Ανοιχτά μυαλά και επιμονή (1 απάντηση)

Παρατηρούμε στο γράφημα πως το 79% είναι ευαισθητοποιημένοι σε κάποιου άλλου είδους πράσινες προμήθειες και μόνο το 21% είναι αρνητικό.

Παρατηρείται πως οι περισσότεροι δήμοι συμμετέχουν σε πρόγραμμα ανακύκλωσης διότι καταλαμβάνει το 43% και έπειτα ακολουθεί η ενέργεια με 22%, με 21% ακολουθεί η ανάπλαση περιβαλλοντικών χώρων και τέλος με 14% το "δεν γνωρίζω".

6.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

Στις 22 Σεπτεμβρίου του 2016 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με την Πρόεδρο του Δ.Ο.Π.Π.Α.Χ (Δημοτικός Οργανισμός Παιδείας, Προστασίας και Αλληλεγγύης Χαλκίδας) κ. Α.Κυριάκου η οποία είναι και Υπεύθυνη των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Χαλκιδέων. Ο Δήμος Χαλκιδέων έχει εννέα (9) Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς. Η συνέντευξη διεξήχθη με την βοήθεια ενός ερωτηματολογίου που απαρτιζόταν από 15 ερωτήσεις. Η πρώτη ερώτηση που τέθηκε ήταν κατά πόσο η Υπεύθυνη γνώριζε την έννοια των Πράσινων Προμηθειών, η απάντηση φυσικά ήταν θετική. Έπειτα τέθηκαν κάποιες ερωτήσεις γενικά για τους Παιδικούς σταθμούς ώστε να καταγράψουμε το τί περίπου ισχύει στο θέμα της διατροφής των παιδιών. Οι ερωτήσεις που έγιναν ήταν : 1) Εάν το καθημερινό διαιτολόγιο είναι ίδιο και στους εννέα Παιδικούς Σταθμούς. 2) Ποιός είναι υπεύθυνος για την δημιουργία του μενού. 3) Ποιό Τμήμα του Δήμου ασχολείται με την προμήθεια των Παιδικών Σταθμών καθώς και με ποιά κριτήρια γίνεται η επιλογή των προμηθευτών.

Ενημερωθήκαμε λοιπόν πως το διαιτολόγιο δεν είναι ίδιο και στους εννέα Παιδικούς Σταθμούς και πως η επιλογή των φαγητών γίνεται σε συνεργασία με έναν παιδίατρο και με τους αντίστοιχους υπεύθυνους των Παιδικών Σταθμών. Η επιλογή της προμήθειας καθώς και του προμηθευτή γίνεται με βάση το χαμηλότερο κόστος αλλά και την ποιότητα.

Η επόμενη και σημαντικότερη ερώτηση που τέθηκε ήταν εάν οι Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου ακολουθούν τις συστάσεις για τις Πράσινες Προμήθειες στα διατροφικά αγαθά των παιδιών, η απάντηση ήταν αρνητική και έτσι αναπτύχθηκε μία συζήτηση από την οποία αποκομήθηκαν διάφορα συμπεράσματα. Η Πρόεδρος του ΔΟΠΠΑΧ εξήγησε πως για το συγκεκριμένο κομμάτι των Πράσινων Προμηθειών δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση διότι τα μέλη που είναι υπεύθυνα για την εύρεση προμηθευτών δεν ψάχνουν να βρούν προμηθευτές που να καλλιεργούν βιολογικά προϊόντα γιατί θεωρούν πως έχουν το ίδιο αντίκτυπο στην υγεία του ανθρώπου και επιπλέον τόνισε πως τα βιολογικά προϊόντα είναι πιο ακριβά από τα συμβατικά και αυτό επιβαρύνει περισσότερο τον προϋπολογισμό του δήμου. Είναι δεχτικοί στο να ενημερωθούν και να προωθήσουν την λογική των Πράσινων Προμηθειών στην διατροφή αρκεί να υπάρξει ενημέρωση από ανθρώπους που είναι υπεύθυνοι γι αυτό το θέμα.

Τέλος, σαν Δήμος Χαλκιδέων είναι πολύ ευαισθητοποιημένος σε άλλα είδη Πράσινων

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΛΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Προμηθειών όπως είναι η ανακύκλωση, ο βιολογικός καθαρισμός, η ανάπλαση περιβαλλοντικών χώρων καθώς και χρησιμοποίηση οικολογικών χρωμάτων για την ενίσχυση διάφορων κτηρίων. Επίσης σαν δήμος προσπαθεί να επιτεύξει συμφωνία για την εξοικονόμηση ενέργειας, να τοποθετηθούν ειδικές λάμπες ώστε να εξοικονομηθεί ενέργεια.

ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ

Στις 20 Σεπτεμβρίου του 2016 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τον Πρόεδρο του Κ.Α.Φ.Α.Δ.ΗΛ ΠΑΥΛΟΣ ΠΕΝΤΑΡΗΣ (Κέντρο Αγωγής, Φροντίδας και Αλληλεγγύης Δήμου Ηλιούπολης) κ. Α.Κοντονίκα ο οποίος είναι και Υπεύθυνος των Δημοτικών Παιδικών Σταθμών του Δήμου Ηλιούπολης. Ο Δήμος Ηλιούπολης έχει δώδεκα (12) Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς. Η συνέντευξη διεξήχθη με την βοήθεια ενός ερωτηματολογίου που απαρτιζόταν από 15 ερωτήσεις. Η πρώτη ερώτηση που τέθηκε ήταν κατά πόσο ο Υπεύθυνος γνώριζε την έννοια των Πράσινων Προμηθειών, η απάντηση φυσικά ήταν θετική. Έπειτα τέθηκαν κάποιες ερωτήσεις γενικά για τους Παιδικούς σταθμούς ώστε να καταγράψουμε το τί περίπου ισχύει στο θέμα της διατροφής των παιδιών. Οι ερωτήσεις που έγιναν ήταν : 1) Εάν το καθημερινό διαιτολόγιο είναι ίδιο και στους δώδεκα Παιδικούς Σταθμούς. 2) Ποιός είναι υπεύθυνος για την δημιουργία του μενού. 3) Ποιό Τμήμα του Δήμου ασχολείται με την προμήθεια των Παιδικών Σταθμών καθώς και με ποιά κριτήρια γίνεται η επιλογή των προμηθευτών.

Οι απαντήσεις που ελήφθησαν ήταν πολύ διαφορετικές σε σχέση με τον Δήμο της Χαλκίδας. Συγκεκριμένα αναφέρθηκαν τα εξής παρακάτω : Το καθημερινό διαιτολόγιο δεν είναι ίδιο σε όλους τους παιδικούς σταθμούς καθώς υπεύθυνοι για την δημιουργία του μενού είναι οι υπεύθυνοι των μαγειριών σε συνεργασία με τους παιδιάτρους. Στην περίπτωση του Δήμου Ηλιούπολης υπεύθυνο τμήμα για την προμήθεια των Παιδικών Σταθμών είναι το Κ.Α.Φ.Α.Δ.ΗΛ ΠΑΥΛΟΣ ΠΕΝΤΑΡΗΣ (Κέντρο Αγωγής, Φροντίδας και Αλληλεγγύης Δήμου Ηλιούπολης).

Όσον αφορά τις πράσινες προμήθειες στις διατροφικές συνήθειες των παιδιών στους παιδικούς σταθμούς αξίζει να σημειωθούν τα παρακάτω : Με προσωπική εργασία τόσο ο Πρόεδρος του Κ.Α.Φ.Α.Δ.ΗΛ όσο και οι συνεργάτες του στο Νομικό πλαίσιο του Δήμου περισυλλέγουν σε εβδομαδιαία βάση φρέσκα φρούτα και λαχανικά από τους παραγωγούς της Βιολογικής Λαϊκής αγοράς η οποία λαμβάνει χώρα στον Δήμο κάθε Τετάρτη και κάθε Σάββατο μεριμνώντας με τον τρόπο αυτό για την σωστή διατροφή των παιδιών στους Παιδικούς Σταθμούς. Όπως τονίστηκε η δράση αυτή συνδράμει ουσιαστικά στην προώθηση του κοινωνικού έργου του Δήμου στο πλαίσιο

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

των δυσχερών οικονομικών συνθηκών. Στο πλαίσιο αυτό λοιπόν, έχουν προσφερθεί οι παραγωγοί της Βιολογικής Λαϊκής του Δήμου που γίνεται κάθε Τετάρτη καθώς και οι Παραγωγοί και οι έμποροι της Λαϊκής που γίνεται κάθε Σάββατο στην περιοχή Νησάκι να δίνουν δωρεάν προϊόντα φρούτα και λαχανικά πρώτης ποιότητας για την Προμήθεια των Παιδικών Σταθμών. Έτσι λοιπόν, μειώνονται τα κόστη του Δήμου κατά 80 με 90% δηλαδή δεν πληρώνουν τίποτα για φρούτα και λαχανικά. Καρότα, Πατάτες, Μήλα, Λάχανα είναι μερικά από τα βιολογικά προϊόντα που προσφέρουν δωρεάν με μεγάλη ευχαρίστηση οι παραγωγοί στηρίζοντας και αυτοί από την πλευρά τους τις κοινωνικές δράσεις του Δήμου. Οι Δημοτικοί Παιδικοί σταθμοί του Δήμου έχουν εντάξει τις πράσινες προμήθειες στο καθημερινό τους διαιτολόγιο όσον αφορά τα φρούτα και τα λαχανικά τους. Βέβαια, σε ερώτηση που τέθηκε εάν οι βιοπαραγωγοί δεν έδιναν τα βιολογικά προϊόντα στο Δήμο δωρεάν τότε ο Δήμος θα φρόντιζε να τα αγοράζει ή θα προτιμούσε τα συνθετικά όπως πολλοί άλλοι Δήμοι της Αττικής; Η απάντηση δεν ήταν ούτε αρνητική αλλά ούτε και θετική διότι εκείνο που κάνει απλησίαστα τα βιολογικά προϊόντα είναι το κόστος. Η συγκεκριμένη ενέργεια λαμβάνει χώρα στο Δήμο από το 2012 όπου Πρόεδρος του Κ.Α.Φ.Α.Δ.ΗΛ ήταν ο κ. Γεώργιος Γιαννόπουλος. Ο Δήμος Ηλιούπολης δεν εντάσσει με λόγια την κοινωνική μέριμνα και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών του στο καθημερινό του πρόγραμμα. Κλείνοντας αναφέρθηκαν και άλλες δράσεις του Δήμου σε σχέση με τις Πράσινες Προμήθειες εκτός των διατροφικών αγαθών, όπως, φυτοτεχνικές αναπλάσεις σε πάρκα, πλατείες κτλ, έχει συμβάλλει στην αναδάσωση του περιαστικού δάσους του Υμηττού. Ο δήμος Ηλιούπολης, δεν θα μπορούσε να μείνει πίσω από τις εξελίξεις που τρέχουν στον τομέα του περιβάλλοντος. Ήδη για πρώτη φορά τοποθετούνται 250 μπλέ κάδοι ανακύκλωσης συσκευασιών κοντά σε σχολικά συγκροτήματα σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Αξιοποίησης και Ανακύκλωσης. Ξεκινάει πιλοτικό πρόγραμμα κομποστοποίησης για την ανακύκλωση οργανικών αποβλήτων, διαμένοντας δωρεάν συσκευές κομποστοποίησης σε νοικοκυριά της Ηλιούπολης. Επίσης υπάρχει Πρόγραμμα Ανακύκλωσης των μαγειρεμένων - καμένων λαδιών. Κατάλληλοι κάδοι έχουν τοποθετηθεί σε όλους τους Βρεφονηπιακούς και Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου.

Ήδη από το 2011 έχει ξεκινήσει η σταδιακή αντικατάσταση του αυτόματου ποτίσματος στις κεντρικές νησίδες της πόλης, ώστε να αποδεσμευθεί αυτό από το δημοτικό φωτισμό, με σκοπό αφ' ενός τη δραστηκότητα μείωση της κατανάλωσης νερού και αφ' ετέρου την πλήρη εξάλειψη του φαινομένου να παρατηρούνται σε πολλά σημεία της πόλης υπερχειλίσσεις σε νησίδες και παρτέρια. Ο Δήμος βρίσκεται στην διαδικασία να προμηθευτεί εντελώς δωρεάν 2 απορριματοφόρα φυσικού αερίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7° : ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας το μεγαλύτερο μέρος των Υπευθύνων στους Παιδικούς Σταθμούς γνωρίζουν την έννοια των Πράσινων Προμηθειών όμως δεν κάνουν χρήση τους. Αυτό έγγυται περισσότερο στην έλλειψη ενημέρωσης καθώς και στο υψηλό κόστος που έχουν τα βιολογικά προϊόντα από τα συμβατικά. Οι Πράσινες Προμήθειες μπορεί να μην λαμβάνουν χώρα στην διατροφή αλλά εφαρμόζονται στον τομέα της ενέργειας, της ανακύκλωσης καθώς και της ανάπλασης χώρων πρασίνου σε πολλούς δήμους της χώρας μας.

Όσον αφορά τις πράσινες προμήθειες στο διατροφικό επίπεδο των παιδικών σταθμών ένας επιπλέον παράγοντας που δεν θέτονται σε εφαρμογή με βάση τα αποτελεσματα της έρευνας είναι η γραφειοκρατία που υπάρχει στην χώρα. Επιπλέον, πολλοί Δήμοι θεωρούν πως είναι καλύτερο να υπογράφονται συμβάσεις για διανομή συμβατικών προϊόντων παρά για βιολογικά διότι το κόστος τους είναι πολύ υψηλό συγκριτικά με τα κοινά τρόφιμα. Εντός Αττικής μόνο ένας Δήμος έχει καταφέρει να υιοθετήσει τις πράσινες προμήθειες στην διατροφή των παιδιών χωρίς όμως να επιβαρύνει τον ετήσιο προϋπολογισμό του. Γιατί λοιπόν και οι υπόλοιποι δήμοι να μην ακολουθήσουν αυτή την εφαρμογή?

Σε προσωπική επαφή που διεξήχθει στα πλαίσια της έρευνας με τον Υπεύθυνο των Παιδικών Σταθμών του δήμου Ηλιούπολης έγινε ενημέρωση πως τα παιδιά τρέφονται με βιολογικά φρούτα και λαχανικά τα οποία λαμβάνονται από του εμπόρους της βιολογικής λαϊκής της περιοχής χωρίς να δέχονται κάποιο χρηματικό αντίτιμο και έτσι δεν δαπανούνται χρήματα για την αγορά φρούτων και λαχανικών από τον δήμο. Θα φαινόταν καλό εάν και άλλοι δήμοι ακολουθούσαν το συγκεκριμένο παράδειγμα σε συνεννόηση πάντα με τους εμπόρους της περιοχής τους.

Θα ήταν καλό διότι διάφορα αποτελέσματα μελέτης που έχουν πραγματοποιηθεί παγκοσμίως επιβεβαιώνουν ότι τα βιολογικά προϊόντα είναι πιο θρεπτικά και αποτελούν ασπίδα για την υγεία μας. Τα βιολογικά φρούτα και λαχανικά περιέχουν 40% περισσότερα αντιοξειδωτικά με αποτέλεσμα να προστατεύουν τον οργανισμό από την εκδήλωση σοβαρών ασθενειών. Στα βιολογικά δημητριακά παρατηρούνται μεγαλύτερες ποσότητες βιταμινών.

Στην χώρα μας παρατηρείται ευαισθητοποίηση ως προς της Πράσινες Προμήθειες στην γενική τους μορφή όμως, πολλοί δήμοι είναι ευαισθητοποιημένοι, συγκεκριμένα η περιφέρεια Αττικής και άλλοι 10 δήμοι της χώρας συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή πρωτοβουλία «Σύμφωνο των Δημάρχων» και έχουν εκπονήσει Σχέδια Δράσεις για την προαγωγή της αειφόρου ανάπτυξης. Ο συνολικός προϋπολογισμός του σχεδίου αυτού εκτιμάται σε 1 εκατ. Ευρώ.

Το Σύμφωνο των Δημάρχων είναι μια φιλόδοξη πρωτοβουλία που εμπλέκει Ευρωπαϊκά

αστικά κέντρα και πόλεις στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής. Οι Δήμαρχοι, που υπογράφουν το Σύμφωνο, δεσμεύονται να υπερβούν τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το κλίμα και την ενέργεια για το έτος 2020, μειώνοντας τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στην επικράτειά τους τουλάχιστον κατά 20%. Για να το πετύχουν αυτό, αναπτύσσουν Σχέδια Δράσης για την Αειφόρο (Βιώσιμη) Ενέργεια (ΣΔΑΕ), εφαρμόζουν δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και την αύξηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας τόσο σε δημόσιους όσο και ιδιωτικούς τομείς του Δήμου και οργανώνουν Ημέρες Ενέργειας. Αυτές οι προσπάθειες υποστηρίζονται ισχυρά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Από την έρευνα που διεξήχθη στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας σε ερευνητικό αλλά και σε θεωρητικό επίπεδο εντοπίστηκαν οι βασικότερες δυσκολίες και τα εμπόδια στην θέσπιση των Πράσινων Προμηθειών στην διατροφή των παιδιών στους βρεφονηπιακούς σταθμούς.

- **Η ανεπαρκής γνώση και η έλλειψη υποκίνησης-εκπαίδευσης**

Ειδικότερα, σε αυτή την κατηγορία είναι δυνατόν να σημειώνονται τα ακόλουθα εμπόδια: η έλλειψη υποκίνησης για αλλαγή νοοτροπίας και εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων κατά την αγορά προϊόντων, η έλλειψη επιστημονικής- περιβαλλοντικής γνώσης για την ενσωμάτωση των κατάλληλων περιβαλλοντικών προδιαγραφών και κριτηρίων, η έλλειψη ικανοτήτων για την αξιολόγηση των προσφορών με περιβαλλοντική διάσταση, η έλλειψη εκπαίδευσης, η έλλειψη γνώσης σχετικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα ή η μη θέληση εμπλοκής για την αντιμετώπισή τους.

- **Η στρεβλή αντίληψη για την ποιότητα και το κόστος των πράσινων προϊόντων**

Τα εμπόδια αυτού του είδους είναι οικονομικά και αναφέρονται στο κόστος ή στη σχέση κόστους-οφέλους που προκύπτει από την απόκτηση (ή παραγωγή) προϊόντων που θεωρούνται φιλικά προς το περιβάλλον σε σχέση με τα ομοειδή συμβατικά. Κατά κανόνα υποστηρίζεται ότι τα πράσινα προϊόντα παρουσιάζουν υψηλότερο κόστος απόκτησης. Μπορεί ακόμη να αντιμετωπίζονται ως εξεζητημένα προϊόντα, θεωρώντας ότι οι περιβαλλοντικές τεχνολογίες είναι ακόμα υπό εξέλιξη ή σε πειραματικό στάδιο με συνέπεια να θεωρείται ότι το συνολικό κόστος τους είναι υψηλότερο από αυτό των συμβατικών. Επίσης, πολύ συχνά συναντάται η αντίληψη ότι είναι προϊόντα χαμηλότερης ποιότητας σε σύγκριση με τα συμβατικά. Μπορεί κάποιος να θεωρήσει πως ένα προϊόν από ανακυκλωμένα υλικά είναι χαμηλότερης ποιότητας ή είναι «βρώμικο» και επικίνδυνο για την υγεία.

- **Η δυσκολία συλλογής πληροφοριών**

Ο ελάχιστος ή ο μηδενικός χρόνος που αφιερώνεται από τους υπεύθυνους για τις δημόσιες προμήθειες στην εύρεση περιβαλλοντικών πληροφοριών για ένα προϊόν ή έναν προμηθευτή αποδίδεται στα εξής: στην έλλειψη διαθέσιμων και επαρκών πηγών πληροφόρησης για προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον και προμηθευτές, στην έλλειψη χρόνου για τη συλλογή αξιόπιστων και ακριβών πληροφοριών καθώς και για την επαλήθευσή τους (ιδίως όταν αυτές προέρχονται από μη αξιόπιστες πηγές). Επίσης στο ότι οι αναγκαίες πληροφορίες παρουσιάζονται σε ξένες γλώσσες (όπως αγγλική) που η μετάφρασή τους απαιτεί χρόνο αλλά και τις απαραίτητες γνώσεις για την κατανόηση αυτών των γλωσσών.

- **Τα εμπόδια που αφορούν τις τεχνικές προδιαγραφές**

Σε πολλές περιοχές και χώρες, πράσινα προϊόντα μπορεί να υπάρχουν αλλά παρόλα αυτά ίσως είναι δύσκολο να αναγνωριστούν ή να αποκτηθούν.

- **Ο περιορισμένος προϋπολογισμός για την αγορά πράσινων προϊόντων**

- **Η αδυναμία κατανόησης της νομοθεσίας που αφορά τις δημόσιες προμήθειες**

Καταλήγοντας, θα φαινόταν καλό να υιοθετηθεί ένα παρόμοιο σχέδιο που να αφορά την προώθηση των πράσινων προμηθειών σε διατροφικά αγαθά σε διάφορους δήμους της χώρας καθώς και να υπάρξει μια σωστή και δομημένη ενημέρωση για τα θετικά και τα αρνητικά των βιολογικών προϊόντων. Επιπλέον, καλό θα ήταν να θεσπιστούν κάποια κριτήρια για να μπορούν οι βρεφονηπιακοί σταθμοί στην χώρα μας να υιοθετήσουν τις Πράσινες Προμήθειες σε διατροφικά των παιδιών. Ίσως τα κριτήρια που θα πρέπει να θεσπιστούν να είναι τα εξής ακόλουθα :

- Η ενημέρωση όλων των Δήμων της χώρας από ειδικές ομάδες ατόμων που εξειδικεύονται στην προστάσια του περιβάλλοντος με ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα.
- Προκήρυξη διάφορων διαγωνισμών που αφορούν παραγωγούς με βιολογικά προϊόντα για την προμήθεια των παιδικών σταθμών.
- Οικονομική ενίσχυση των Δήμων από τους κρατικούς φορείς ώστε να ανταπεξέλθουν στην αγορά βιολογικών προϊόντων και να μην επιβαρύνεται ο προϋπολογισμός τους.
- Ευαισθητοποίηση των τοπικών παραγωγών από τους αρμόδιους φορείς των βρεφονηπιακών σταθμών για την συμμετοχή τους στην διατροφή των παιδιών.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΑΙΔΗ/ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

- Μείωση των τιμών στα βιολογικά προϊόντα ώστε να μπορούν όλο και περισσότεροι να τα αγοράζουν.
- Χρηματοδοτούμενα προγράμματα για την προώθηση των Πράσινων προμηθειών στους βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Επιπλέον, για να θεσπιστούν οι Πράσινες Προμήθειες στη διατροφή των βρεφονηπιακών σταθμών και να είναι επιτυχή η εφαρμογή τους θα πρέπει να υλοποιηθούν κάποιες συγκεκριμένες διαδικασίες κατά της πραγματοποίησης της σύμβασης ώστε να μπορεί να ενσωματωθεί σε αυτή η περιβαλλοντική διάσταση. Με βάση την βιβλιογραφία που μελετήθηκε εκτός από τα παραπάνω που αναφέρθηκαν για την θέσπιση κριτηρίων θα φαινόταν καλό να αναφερθούν και επιπλέον διαδικασίες που αφορούν την σύμβαση των προμηθειών που υπογράφουν οι βρεφονηπιακοί σταθμοί. Πρώτον, θα ήταν καλό να συμπεριληφθεί ο περιβαλλοντικός παράγοντας στα κριτήρια της σύμβασης που υπογράφεται από τους αρμόδιους· να δηλωθεί δηλαδή η προτίμηση για πράσινα προϊόντα καθώς και να επιλεγεί ένας << πράσινος τίτλος >> για την σύμβαση διότι ο τίτλος αυτός θα μπορούσε να περάσει το μήνυμα των περιβαλλοντικών προτιμήσεων του φορέα στους προμηθευτές και στην τοπική κοινωνία. Δεύτερον, ο διαγωνισμός που λαμβάνει χώρα για την εύρεση κατάλληλων προμηθευτών θα πρέπει να αναφέρει πως τα προϊόντα που ζητούνται να είναι βιολογικά και όχι συμβατικά ώστε οι προσφορές που θα δοθούν από τους προμηθευτές να αφορούν καθαρά βιολογικά και οι προσφορά που θα επιλεγεί να είναι η καλύτερη και η πιο συμφέρουσα για να μην επιβαρύνει και τον προϋπολογισμό του κάθε δήμου. Τρίτον, όσον αφορά στο προσωπικό που πραγματοποιεί τις συμβάσεις και τις αγορές θα πρέπει να δοθούν νομικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές γνώσεις προκειμένου να αποφασίζει πότε θα εισέρχονται περιβαλλοντικοί παράγοντες στις συμβάσεις. Τέλος, στους διαγωνισμούς που προκηρύσσονται θα πρέπει να περιλαμβάνονται στις τεχνικές προδιαγραφές περιβαλλοντικά κριτήρια επιλογής και ανάθεσης αλλά και ρήτρες για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων, πόσοι πρόσθετοι βαθμοί θα απονεμηθούν για κάθε κριτήριο ανάθεσης. Τα περιβαλλοντικά κριτήρια θα πρέπει να αντιστοιχούν στο 10% με 15% των συνολικών διαθέσιμων βαθμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8° : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**8.1 Συμπεράσματα Μελέτης**

Από όλα όσα ειπώθηκαν στην παρούσα διπλωματική έγινε φανερό ότι οι πράσινες προμήθειες συμβάλλουν στη διατήρηση των περιβαλλοντικών πόρων ενώ παράλληλα, με την πολιτική τους που μπορούν να υιοθετήσουν οι δήμοι της χώρας μας, προσδίδουν κίνητρα στους πολίτες ώστε να προωθήσουν τις Πράσινες Προμήθειες στο διατροφικό τους διαιτολόγιο καθώς επίσης μπορούν να εισέλθουν και περισσότερο και στην πράσινη τεχνολογία διότι η έννοια των Πράσινων Προμηθειών δεν έγγυται μόνο στην διατροφή μας. Πίο συγκεκριμένα, έγινε εμπεριστατομένη έρευνα για τις Πράσινες Προμήθειες σε διατροφικά αγαθά Δημοτικών Παιδικών Σταθμών στην περιοχή της Αττικής με την βοήθεια ενός ερωτηματολογίου που μοιράστηκε στους Υπεύθυνους των Δήμων, βέβαια κάλυψε ένα μικρό κομμάτι της χώρας μας. Όμως, στο βαθμό που έχει φτάσει η παρούσα διπλωματική εργασία, μπορεί να αποτελέσει οδηγό για μια μεγαλύτερη μελλοντική έρευνα η οποία θα περιλαμβάνει περισσότερους δήμους της χώρας όπου θα σταλεί ένα ίδιου τύπου – ίσως και μεγαλύτερου τύπου ερωτηματολόγιο με ταυτόχρονη εξαγωγή συμπερασμάτων για την όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική αποτύπωση της χρήσης των Πράσινων Προμηθειών σε Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς της χώρας. Τα συμπεράσματα που λήφθηκαν από την έρευνα που διεξήχθει δεν είναι θετικά διότι δεν γνωρίζουν πολλοί την έννοια των Πράσινων Προμηθειών στην διατροφή και ακόμη και αν την γνωρίζουν δεν τολμούν να την υιοθετήσουν και εάν αυτό δεν ξεκινήσει από τις μικρές ηλικίες είναι δύσκολο να υιοθετηθεί μετέπειτα. Ενώ οι άνθρωποι είναι ευαισθητοποιημένοι σε άλλες ενέργειες των Πράσινων Προμηθειών όπως ανακύκλωση, ενέργεια, δενδροφύτευση, στον τομέα της διατροφής απέχουν σημαντικά.

8.2 Περιορισμοί και Συστάσεις για Μελλοντική Έρευνα

Αρχικά ο αριθμός των απαντήσεων που ελήφθησαν από τα ερωτηματολόγια ήταν μικρότερος απ'ότι αναμενόταν. Το γεγονός πως τα ερωτηματολόγια στάλθηκαν με email στους Δήμους και όχι με την παρουσία ατόμου είναι μία παράμετρος η οποία δημιούργησε πρόβλημα στην συμμετοχή των Δήμων ως προς την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Θα ήταν ωφέλιμο λοιπόν, να πραγματοποιηθούν περισσότερες μελέτες οι οποίες θα λάβουν χώρα με την παρουσία φυσικού προσώπου είτε σε διάφορους Δήμους της χώρας είτε σε κάθε Παιδικό Σταθμό ξεχωριστά, έτσι ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη ανταπόκριση των Υπευθύνων και καλύτερη συγκέντρωση δεδομένων. Επιπλέον, μια ολοκληρωμένη εκστρατεία ενημέρωσης σε συνδυασμό με δράσεις εκπαίδευσης θα σύγκλινε στο γεγονός της προώθησης των πράσινων προμηθειών στην διατροφή μας. Θα ήταν καλό να πραγματοποιούνται διάφορες ενημερωτικές ημερίδες σχετικά με τις Πράσινες Προμήθειες σε διατροφικά αγαθά είτε στους Δήμους είτε στους Παιδικούς Σταθμούς έτσι ώστε να υπάρξει ενημέρωση και προς τις διοικητικές αρχές των Δήμων και προς τους γονείς αλλά και προς τους Υπευθύνους των παιδικών σταθμών. Θα μπορούσε επίσης να υπάρξει κάποιο Πρόγραμμα όσον αφορά τους Παιδικούς Σταθμούς ώστε να προωθηθούν οι Πράσινες Προμήθειες στην διατροφή στο οποίο να συμμετέχουν γονείς, δάσκαλοι και ίσως κάποια είδωλα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Alvarez, S., Rubicon, A., Carbon footprint in Green Public Procurement: A case study in the services sector. 2015. J. Clean. Prod. 93, 159–166.
2. Bratt, C., Hallstedt, S., Robèrt, K.-H., Broman, G., Oldmark, J., Assessment of criteria development for public procurement from a strategic sustainability perspective 2013. J. Clean. Prod. 52, 309–316.
3. Li, L., Geiser, K., Environmentally responsible public procurement (ERPP) and its implications for integrated product policy (IPP) 2005. J. Clean. Prod. 13, 705–715.
4. Igarashi, M., De Boer, L., Michelsen, O., Investigating the anatomy of supplier selection in green public procurement 2015. J. Clean. Prod. 108, 442–450
5. Smith, J., Andersson, G., Gourlay, R., Karner, S., Mikkelsen, B.E., Sonnino, R., Barling, D., Balancing competing policy demands: The case of sustainable public sector food procurement 2015. J. Clean. Prod. 112, 249–256.
6. Testa, F., Annunziata, E., Iraldo, F., Frey, M. Drawbacks and opportunities of green public procurement: An effective tool for sustainable production 2016.. J. Clean. Prod. 112, 1893–1900.
7. Mosgaard, M., Riisgaard, H., Huulgaard, R.D., Greening non-product-related procurement - When policy meets reality 2013. J. Clean. Prod. 39, 137–145.
8. (elsevier): <https://www.elsevier.com/about/press-releases/research-and-journals/farm-to-school-programs-motivate-school-food-service-professionals>
9. Pete Smith, Delivering food security without increasing pressure on land Volume 2, Issue 1, March 2013, Pages 18-23
10. Krista L. Thyberg | David J. Tonjes Drivers of food waste and their implications for sustainable policy development January 2016
11. (Europa) : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0400:FIN:EN:PDF> Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016
12. (Europa) : http://ec.europa.eu/environment/gpp/gpp_policy_en.htm Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016
13. (Europa) : <http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/Buying-Green-Handbook-3rd-Edition.pdf>
Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016

14(Europa):http://ec.europa.eu/environment/archives/gpp/handbook_summary_2011_en.pdf
Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016

15. (Europa) : http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/GPP_Good_Practices_Brochure.pdf
Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016

16. (Europa) : http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/national_gpp_strategies_en.pdf
Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016

17. (Europa) : http://ec.europa.eu/environment/gpp/studies_en.htm
Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016

18. (Elsevier) : <https://www.elsevier.com/journals/food-policy/0306-9192?generatepdf=true>
Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016

19. (aashe) : http://www.aashe.org/resources/pdf/food_policy_guide.pdf
Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016

20. (sd-commission) : <http://www.sd-commission.org.uk/publications.php?id=524>
Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016

21. (researchgate) :
https://www.researchgate.net/publication/239279588_Rome_Italy_A_Model_in_Public_Food_Procurement_What_Can_the_United_States_Learn
Τελευταία ανάκτηση : 1/12/2016

22. (mit) : http://web.mit.edu/workinggreen/docs/sustainable_catering_giuide.pdf
Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

23. (sustainweb) : https://www.sustainweb.org/pdf/nacc_paper.pdf
Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

24. (foodethicscouncil) : [http://www.foodethicscouncil.org/uploads/publications/Catering%20for%20Sustainability_Full_Report\(1\).pdf](http://www.foodethicscouncil.org/uploads/publications/Catering%20for%20Sustainability_Full_Report(1).pdf)
Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

25. (gov.uk) : <https://www.gov.uk/guidance/sustainable-procurement-tools>
Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

26. (Europa) : http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm
Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

27. (Europa) : <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2008/EL/1-2008-400-EL-F1-1.Pdf>

Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

28. (ypeka) : <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=520> Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

29. (livewellforlife) : <http://livewellforlife.eu/> Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

30. (gge) : http://gge.gov.gr/?page_id=2484 : Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

31. (gge) : <http://gge.gov.gr/wp-content/uploads/2012/02/odhgos-kratikonpromithion.pdf>
Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

32. (gge) : http://gge.gov.gr/?page_id=3583 Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

33. (gge) : http://gge.gov.gr/wp-content/uploads/2014/10/n4281_2014.pdf Τελευταία
Ανάκτηση : 1/12/2016

34. (opengov) : http://www.opengov.gr/consultations/wp-content/uploads/downloads/2015/05/dhmosies-symvaseis_odhgia_diavoulefsi_20.05.pdf
Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

35. (Europa) : https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/sites/iee-projects/files/projects/documents/deep_manual_procura_el.pdf
Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

36. (Europa) : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV:128027>
Τελευταία Ανάκτηση : 12/1/2016

37. (sdit) : http://www.sdit.mnec.gr/sites/default/files/assets/Odigia2014_25_EE.pdf
Τελευταία Ανάκτηση : 12/1/2016

38. (Europa) : <http://ec.europa.eu/environment/life/about/> Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

39. (now.tufts) : <http://now.tufts.edu/articles/little-locavores> Τελευταία Ανάκτηση : 1/12/2016

40. (nb.org) : Lacroix, R.-N. (2010). ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ- Ανάπτυξη Μεθοδολογίας, Στρατηγικών & Πολιτικής. ΑΘΗΝΑ: ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, σελ. 98

41. Joyce Thomson and Tim Jackson, Sustainable procurement in practice: Lessons from local government, Pages 421-444 | Received 01 Nov 2005, Published online: 27 Apr 2007

42. Sean Beer and Christian Lemmer, A critical review of “green” procurement: Life cycle

analysis of food products within the supply chain, 2011 Worldwide Hospitality and Tourism Themes, Vol. 3 Iss: 3, pp.229 - 244

43. Kevin Morgan, Greening the Realm: Sustainable Food Chains and the Public Plate, Pages 1237-1250 | Received 01 Jul 2007, Published online: 22 Oct 2008

44. Mary C. Stiner, Food procurement and transport by human and non-human predators, July 1991, Pages 455–482

45. Morgan, Kevin John and Morley Adrian 2002., e-localising the food chain: the role of creative public procurement, Cardiff Regeneration Institute, Cardiff University

46. Jerreld D. Cogburn, ACHIEVING MANAGERIAL VALUES THROUGH GREEN PROCUREMENT? , Pages 236-258 | Published online: 08 Dec 2014

47. Roberta Sonnino, Quality Food, Public Procurement, and Sustainable Development: The School Meal Revolution in Rome, First Published January 1, 2009

48. Verena Hauschildt , and Birgit Schulze-Ehlersb, An Empirical Investigation into the Adoption of Green Procurement Practices in the German Food Service Industry, International Food and Agribusiness Management Review Volume 17 Issue 3, 2014

49. David Burch, Kristen Lyons and Geoffrey Lawrence, What Do We Mean by ‘Green’? Consumers, Agriculture and the Food Industry

50. Francesco Testa, Eleonora Annunziata, Fabio Iraldo, Marco Frey, Drawbacks and opportunities of green public procurement: an effective tool for sustainable production, 20 January 2016, Pages 1893–1900

51. Antti Palmujoki, Katriina Parikka – Alhola, Ari Ekroos, Green Public Procurement: Analysis on the Use of Environmental Criteria in Contracts, July 2010

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ : ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΕ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΑ ΑΓΑΘΑ ΣΤΟΥΣ ΠΑΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ.

ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΛΙΔΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΩΣΤΑΡΕΛΛΗ

Σας παρακαλώ να αφιερώσετε λίγο από το χρόνο σας για να διαβάσετε τα όσα ακολουθούν ώστε να κατανοήσετε το σκοπό της έρευνας.

‘Πράσινες’, ‘περιβαλλοντικά υπεύθυνες’, ‘φιλικές προς το περιβάλλον’, ‘βιώσιμες’ προμήθειες, είναι μερικοί από τους όρους που χρησιμοποιούνται για τις προμήθειες που γίνονται με βάση τα περιβαλλοντικά κριτήρια. Οι ‘πράσινες’ δημόσιες προμήθειες είναι μια νέα προσέγγιση, με στόχο τη μείωση των πιέσεων που δέχεται το περιβάλλον και την ενίσχυση της ζήτησης των ‘πράσινων’ προϊόντων και υπηρεσιών

Η έρευνα αυτή λοιπόν, διεξάγεται στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας με θέμα : Πράσινες προμήθειες στα διατροφικά αγαθά. Πεδίο έρευνας είναι οι παιδικοί σταθμοί. Ο σκοπός της διπλωματικής μου εργασίας είναι η καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης στους παιδικούς σταθμούς. Δηλαδή η καταγραφή και η έρευνα στο κατά πόσο οι παιδικοί σταθμοί ακολουθούν τις συστάσεις για τις Πράσινες Προμήθειες στα διατροφικά αγαθά των παιδιών, είτε αυτά είναι τρόφιμα είτε ποτά.

Καλείστε να απαντήσετε σε κάποιες ερωτήσεις που ακολουθούν σχετικά με την υπάρχουσα κατάσταση στους δημοτικούς παιδικούς σταθμούς, δηλαδή κατά πόσο οι συστάσεις για Πράσινες Προμήθειες στα διατροφικά αγαθά ακολουθούνται ή όχι.

Ακολουθεί λοιπόν ένα σύντομο ερωτηματολόγιο, χρονικής διάρκειας 7 λεπτών το πολύ.

Οι πληροφορίες που θα μας δώσετε είναι αυστηρά εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν ανώνυμα και μόνο στα πλαίσια της παρούσας έρευνας. Η προθεσμία απάντησης του ερωτηματολογίου είναι 7 ημέρες!

Σας ευχαριστώ πολύ

Καλλιόπη Μπουρλίδη

Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μου.
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο: Ελ. Βενιζέλου 70, Τ.Κ.: 176-71, Αθήνα

Μπουρλίδη Καλλιόπη hp215217@hua.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Αναφέρετε το φύλο σας

- ο Άντρας
- ο Γυναίκα

2. Με ποια ιδιότητα απαντάτε το ερωτηματολόγιο ?

- ο Δήμαρχος
- ο Αντιδήμαρχος
- ο Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου
- ο Υπεύθυνος για τους Βρεφονηπιακούς σταθμούς του δήμου
- ο Άλλο

3. Γνωρίζετε τον όρο “Πράσινες Προμήθειες” για διατροφικά αγαθά ?

- ο Ναι, γνωρίζω
- ο Όχι, δεν γνωρίζω

4. Πόσους βρεφονηπιακούς σταθμούς έχει ο δήμος σας ?

.....

5. Το καθημερινό διαιτολόγιο είναι το ίδιο σε όλους τους βρεφονηπιακούς σταθμούς;

- Ναι
- Όχι

6. Ποιος είναι υπεύθυνος για την έκδοση του μενού;

.....

7. Ποιο τμήμα του δήμου είναι υπεύθυνο για την προμήθεια των τροφίμων για τους βρεφονηπιακούς

.....

8.Με ποια κριτήρια γίνεται η προμήθεια και η επιλογή προμηθευτή;

- Την χαμηλότερη τιμή
- Την ποιότητα των τροφίμων
- Άλλο (συμπληρώστε)

9.Γνωρίζετε εάν οι βρεφονηπιακοί σταθμοί ακολουθούν τις συστάσεις για τις "πράσινες προμήθειες" στα διατροφικά αγαθά των παιδιών; (τρόφιμα, ποτά).

- οΝαι, σε όλα τα τρόφιμα
- οΝαι, σε κάποια από τα τρόφιμα
- οΌχι σε κανένα από τα τρόφιμα
- οΔεν γνωρίζω

10.Εάν ναι, σε ποια τρόφιμα ?

.....

11. Αν δεν γίνεται χρήση πράσινων προμηθειών στα γεύματα των βρεφονηπιακών σταθμών, που θεωρείτε ότι οφείλεται αυτό;

- οΣτο κόστος (είναι πιο ακριβά από τα συμβατικά)
- οΣτην ποιότητα
- οΣτην δυσκολία εύρεσης προμηθευτών
- οΣτην δυσκολία της μεταφοράς
- οΣτη γραφειοκρατία
- οΆλλο

12.Γνωρίζετε εάν ο δήμος σας προτίθεται να προωθήσει τις πράσινες προμήθειες στα διατροφικά αγαθά των βρεφονηπιακών σταθμών;

- οΝαι
- οΌχι
- οΔεν γνωρίζω

13.Τι θεωρείτε πως πρέπει να συμβεί ώστε οι παιδικοί σταθμοί να υιοθετήσουν τις Πράσινες Προμήθειες ?

.....

.....

.....

14. Εκτός από την διατροφή, γνωρίζετε εάν σαν δήμος είστε ευαισθητοποιημένοι σε κάποιες άλλου είδους πράσινες προμήθειες;

- ο Ναι
- ο Όχι

15. Εάν ναι, σε ποιές από τις παρακάτω κατηγορίες ?

- ο Ενέργεια (λάμπες εξοικονόμησης ενέργειας)
- ο Χρήση οικολογικών χρωμάτων για επισκευές κτηρίων
- ο Διαχείριση Απορριμμάτων (ανακύκλωση)
- ο Ανάπλαση του περιβαλλοντικών χώρων (φύτευση δένδρων, λουλουδιών, θάμνων)
- ο Βιολογικός Καθαρισμός, επαναχρησιμοποίηση νερού από διάφορα έργα
- ο Δεν γνωρίζω

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. ΟΝΟΜΑ - ΕΠΙΘΕΤΟ

2. Με ποια ιδιότητα απαντάτε το ερωτηματολόγιο ?

- ο Δήμαρχος
- ο Αντιδήμαρχος
- ο Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου
- ο Υπεύθυνος για τους Βρεφονηπιακούς σταθμούς του δήμου
- ο Άλλο

3. Γνωρίζετε τον όρο “Πράσινες Προμήθειες” για διατροφικά αγαθά ?

- ο Ναι, γνωρίζω
- ο Όχι, δεν γνωρίζω

4. Πόσους βρεφονηπιακούς σταθμούς έχει ο δήμος σας ?

.....

5. Το καθημερινό διαιτολόγιο είναι το ίδιο σε όλους τους βρεφονηπιακούς σταθμούς;

- Ναι
- Όχι

6. Ποιος είναι υπεύθυνος για την έκδοση του μενού;

.....

7. Ποιο τμήμα του δήμου είναι υπεύθυνο για την προμήθεια των τροφίμων για τους βρεφονηπιακούς;

.....

8. Με ποια κριτήρια γίνεται η προμήθεια και η επιλογή προμηθευτή;

- Την χαμηλότερη τιμή
- Την ποιότητα των τροφίμων
- Άλλο

9. Γνωρίζετε εάν οι βρεφονηπιακοί σταθμοί ακολουθούν τις συστάσεις για τις "πράσινες προμήθειες" στα διατροφικά αγαθά των παιδιών; (τρόφιμα, ποτά).

- οΝαι, σε όλα τα τρόφιμα
- οΝαι, σε κάποια από τα τρόφιμα
- οΌχι σε κανένα από τα τρόφιμα
- οΔεν γνωρίζω

10.Εάν ναι, σε ποια τρόφιμα ?

.....

11. Πείτε μας λίγα λόγια γι' αυτήν την ενέργεια, πότε ξεκίνησε, πώς ξεκίνησε, με ποιά βοήθεια, εάν είναι δαπανηρή για τον Δήμο σας.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. Αν δεν γίνεται χρήση πράσινων προμηθειών στα γεύματα των βρεφονηπιακών σταθμών, που θεωρείτε ότι οφείλεται αυτό;

- ☐ Στο κόστος (είναι πιο ακριβά από τα συμβατικά)
- ☐ Στην ποιότητα
- ☐ Στην δυσκολία εύρεσης προμηθευτών
- ☐ Στην δυσκολία της μεταφοράς
- ☐ Στη γραφειοκρατία
- ☐ Άλλο

13. Γνωρίζετε εάν ο δήμος σας προτίθεται να προωθήσει τις πράσινες προμήθειες στα διατροφικά αγαθά των βρεφονηπιακών σταθμών;

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν γνωρίζω

14. Τι θεωρείτε πως πρέπει να συμβεί ώστε οι παιδικοί σταθμοί να υιοθετήσουν τις Πράσινες Προμήθειες ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. Εκτός από την διατροφή, γνωρίζετε εάν σαν δήμος είστε ευαισθητοποιημένοι σε κάποιες άλλου είδους πράσινες προμήθειες;

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

16. Εάν ναι, σε ποιές από τις παρακάτω κατηγορίες ?

- οΕνέργεια (λάμπες εξοικονόμησης ενέργειας)
- οΧρήση οικολογικών χρωμάτων για επισκευές κτηρίων
- οΔιαχείριση Απορριμμάτων (ανακύκλωση)
- οΑνάπλαση του περιβαλλοντικών χώρων (φύτευση δένδρων, λουλουδιών, θάμνων)
- οΒιολογικός Καθαρισμός, επαναχρησιμοποίηση νερού από διάφορα έργα
- οΔεν γνωρίζω

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Οδηγία 2014/24/ΕΕ- Ημερομηνία τελευταίας τροποποίησης : 23.07.2014

Η οδηγία καθορίζει τους κανόνες σχετικά με τη χρήση των δημόσιων συμβάσεων για την παροχή έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών από εταιρείες ή ιδιώτες, καθώς επίσης τις ισχύουσες εξαιρέσεις.

ΠΡΑΞΗ

Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

ΣΥΝΟΨΗ

Η νομοθετική πράξη ορίζει ότι, όταν οι εθνικές αρχές χρησιμοποιούν διαδικασίες δημόσιων προμηθειών για την πρόκληση υποβολής προσφορών με σκοπό την παροχή έργων, προμηθειών, ή υπηρεσιών, θα πρέπει να αντιμετωπίζουν όλους τους αιτούντες ισότιμα, χωρίς διακρίσεις. Οι συναλλαγές τους θα πρέπει επίσης να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια.

Κατώτατα όρια

Οι κανόνες που εφαρμόζονται στις δημόσιες συμβάσεις πρέπει να ακολουθούνται όταν τα σχετικά ποσά υπερβαίνουν τα ακόλουθα ανώτατα όρια :

- 5 186 000 EUR για δημόσιες συμβάσεις έργων
- 134 000 EUR για συμβάσεις που ανατίθενται από κεντρικές κρατικές αρχές
- 207 000 EUR για συμβάσεις που ανατίθενται από τοπικές και περιφερειακές αρχές
- 750 000 EUR για συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αξιολογεί αυτά τα κατώτατα όρια κάθε δύο χρόνια για να αποφασίσει αν πρέπει να αλλάξουν σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Ένωσης.

Κριτήρια

Η σύμβαση ανατίθενται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά η οποία προσδιορίζεται ειδικότερα με βάση την καλύτερη σχέση τιμής και ποιότητας. Το κριτήριο αυτό λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως η συνολική αποτελεσματικότητα σε σχέση με το κόστος, η ποιότητα, οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές πτυχές, οι όροι εμπορίας και παράδοσης.

Καινοτομία και μικρές εταιρείες

Η νομοθετική πράξη προβλέπει νέα διαδικασία για την προώθηση της ανάπτυξης καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών, υπηρεσιών ή έργων. Για να διευκολυνθεί, η συμμετοχή των μικρών εταιρειών, οι νέες διατάξεις ενθαρρύνουν τις δημόσιες αρχές να χωρίζουν τις μεγάλες συμβάσεις σε μεμονωμένες παρτίδες.

Διασφαλίσεις

Τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι οικονομικοί φορείς και υπεργολάβοι τους συμμορφώνονται με όλες τις ισχύουσες ευρωπαϊκές και εθνικές περιβαλλοντικές, κοινωνικές και εργασιακές απαιτήσεις, τις συλλογικές συμβάσεις και τις σχετικές διεθνείς υποχρεώσεις.

Η νομοθετική πράξη αυστηροποιεί τις διατάξεις που αφορούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, κυρίως με σκοπό να αποτραπούν καταχρήσεις των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Εξαιρέσεις

Κανένα σημείο της νομοθετικής πράξης δεν απαιτεί από τις κυβερνήσεις της ΕΕ να αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες υπηρεσίες που επιθυμούν να παρέχουν οι ίδιες. Επίσης δεν θίγει την εθνική νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισης.

Οι τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών εξαιρούνται από την οδηγία. Αντ' αυτού ρυθμίζονται από την οδηγία [2014/25/ΕΕ](#).

Επιπλέον, ορισμένοι τομείς, όπως οι τομείς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, της έρευνας και ανάπτυξης, και της άμυνας και ασφάλειας, μπορεί να αποκλεισθούν υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Πράξη	Έναρξη ισχύος	Προθεσμία για μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών	Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Οδηγία 2014/24/ΕΕ	17/04/14	18.4.2016 (βλ. Άρθρο 90)	(βλ. ΕΕ L 94 της 28.3.2014)

ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Οδηγία [2014/25/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, ενέργειας, μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ. (Επίσημη Εφημερίδα L 94 της 28.3.14)

Οδηγία [2014/23/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης.